

Jonas isz Kempes ir Szilka.

Sutaisė **K. Bukavietis.**

Kur plynėms, baloms apsemti puszynai,
Senmedžiai rėpso, juoduoja aglynai,
Kiemus stabmeldžių draskyti paliovē,
Jojo kareiviai turtais apsikrovė.
Tikisi, veikiai jau peržengs rubežių,
Džiaugias' surinkė nemažą grobežių.
Bet sztai į spanstus stabmeldžių įkliuva:
Paręstos kirviais puszys ant jų griuva;
Pajuto ėsą isz visur apstotais,
Nakties ir girios tamsybėms užklotais;
Žusta jie patys, arkliai jų ir pelnas,
Tik viens vadovas liek' gyvas ir valnas.
Jon's tai! už drąsą, narsybę pagirtas;
Kempė, jo namas, stovi muryts tvirtais;
Buvo po valdžia Plocko kunigaikszecio;
Pirmiaus su ano tarnais szen ten vaikszezio',
Dar vesdams Lenkų jaunuomenės gaują
Be soties laisto stabmeldiszką kraują,
Ugnim ir kardu kiemus anų ardo:
Jaunas iszplėsdams garbę savo vardo.
Szitai įkliuvęs į nasrus nelaimės,
Neturi vienok apie savę baimės;
Bijo tik velnio galės, burtų, monų
Toje sziaurinėj szalije pagonų.
Ilgai po juodą klaidziodamas girią,
Jauczia, kad gyslos jo dreba apmirę.
Szaukia Dievopi pribut su pagelba:
Ima rozanczių ir poterius kalba.
Klaidumą, tamsą ir savo negalę
Matydams, duoda žirgui visą valę.
Svyranczią galvą padėjęs ant rankų
Joja nuliudęs per puszyną tankų.
Pajutęs skausmą sužeistojų szono,

Mėlsdamas szaukias prie dangiszko Pono.
Kad žiuri — priesz jį, ant vidurio tako,
Stovi paveikslas: „prapulk, isznyk“ — sako.
Ranką pakėlęs tris kartus žegnojo,
Bet ansai suvis kryžiaus nebijojo.
Arcziaus prijojęs, jis aiszkiai jau mato,
Kad jam kareivis szarvuot's kaktą stato.
Juoduose rubuos ant arklio sėdėjo,
Kaktoje deimants, lyg žvaigždė, spindėjo.
Jons atsiminęs savo drąsų vardą,
Isz makszties asztrų tuo isztraukė kardą.
— „Kas esi?“ — klausė jo juodas raitokas.
— „Jons isz Kempės“ — atsakė Kryžiokas.
„Jonai, isz tavo kraujo menkas pe!nas!
„Dėk atgal kardą ir bukie man szvelnas:
„Asz tau žaduosi buti už vadovą:
„Jokie man paskui, užmirszk apie kovą;
„Mano namelij gerai atsilsėsi
„Ir gausi visko, ko tiktai norėsi“.
Kareiviai žirgus pentiniais suspaudė,
Ne ilgai girios paslepę juos snaudė;
Ne ilgai krumai, balos szalims plaukė —
Viskas czia liko, o jie tolyn traukė;
Tiktai sustojo prie srauno upelio,
Pagirdė arklius, vėl stojo ant kelio.
Jau isz butelij, pro kuriuos jie jojo,
Pusnakezio laiką gaidžiai užgiedojo,
Užjoję szlaitu augszto, stataus kalno
Boksztuotus murus regi kaip ant delno.
Akmenų sienoms dvaras apvartytas,
Geležies vartais tvirtais uždarytas.
Triubydams garsiai vadas ženklą daro,
Žvanga retėžiai, vartai atsidaro.
Injojo, kiemas veidrodžiais iszklotas,
Viduryj butas puikiai isztėpliotas.
Tarnai, subėgę, ved žirgus į stonią,
Kareiviai pėkszi baigia kelionę.
Laiptais, ką sukriai į virszų vyniojas',
Viens paskui kitą tykiai dėsto kojas.
Kristalo duris vadov's atidaro,
Isz vidaus eina spinduliai pažaro;
Viduj szviesybė neiszpasakyta,
Daugybė turtų niekur nematyta.
Dvylika vyru apie stalą sėdi,
Panaszus veidais, vienai apsirėdę:

Kiekvienas buvo juodas ir szarvuotas,
Kiekvieno kaktoj deimants spinduliuotas.
Ant stalo induos valgiai ir gėrimai,
Ant oro plauko visokie kvėpimai,
Sziemdviems įėjus, jie isz vietų savo
Visi pakilo ir svecziams lingavo;
Del jų prie stalo dvi vieti padarė
Ir savo linksmą kalbą tolyn varė.
Viens, kurs vyriausioj vietoje sėdėjo,
Iszvydęs sveczią szitaip prakalbėjo:
„Jonai, mes tavęs laukiam ant szios puotos,
„Kaip lauk karaliaus vieszynės paduotos:
„Ragaukie, meldžiams, pauksztienų mus' lauko,
„Medaus ir vyno, ką induose plauko!“
Jonui patiko tokią jų svetystė,
Tik nesuprato, kokia tai draugystė:
Kam tie ženkluoti jų szarvai, kopturai?
Keno statyti taip įstabus murai?
Ar czia yr lizdas galingų kareivių,
Ar nuplėsztųjų turtingų keleivių?!...
Kad tokioms mislims negal rasti galo,
Tarė jam vienas sėdėdams už stalo:
„Jonai, kas perženg' per slenkstį szių murų,
„Rupesczių nasztą tur palikt už durų.
„Nėra czia vietos sonkybei nei baimei,
„Gyven tik meilė, linksmybė ir laimė!!
„Linksmybė pila mums į taures vyną,
„Malonė valdo mus' visą szejmyną;
„Ji yra ženklus mus' namo, mus' vardo,
„Jiji neleidžia, traukt isz makszties kardo.
„Mėgsta kareiviai prie deganczio laužo
„Kalbėt, kaip prieszų jie pulkus iszdaužo;
„Kaip nog jų kardo laukai krauju plusta,
„Kaip vieszpatystės ir karaliai žusta:
„Tie atminimai visai neprivalo
„Bjiaurinti kalbą prie szių namų stalo;
„Musų draugystėj ir tu isz senovės
„Darbu neminėk, kur kaip prieszai kovės.
„Pakol mus' tiesą suprasi naminę
„Ir apie viską gausi pilną žinę,
„Pasakyk mumis atvirai, teisingai:
„Ką savo amžyj mylėjei szirdingai?“
— „Dievą, tėvynę!“ — „Ne to visai klausiam,
„Tai prigimts reikals žmogui ir menkiausiam;
„Meilė visokius jausmus padabina,

„Mes norim žinot, ar daili mergina
„Malonioms akims į tavo krutinę
„Dovanai vėrė kaip į akmeninę
„Uolą; ar veikia siekė anos gylę,
„Argi ir szendien tu nieko nemyli?!
„Kas duod ramybę, laimina ir glosto,
„Kas szirdį puoszia, sodina ant sosto;
„Kas jausmus tavo stiprina ir szildo:
„Tas tavo kalbą lai kiaurai pripildo!!“
Jons patylėjęs sziteip jiems atsako:
— „Geidimą jusų, kiek spėkos man teko,
„Noriu iszpildyt, bet pakol pradėsiu
„Kalbėt, sakau jums, kad daigton sudėsiu,
„Žiedą malonės ir galybę kardo,
„Nes juos atskyrus, viskas iszsiardo:
„Szaknys teip jujų kruvon susiviję —
„Raudams erszkėtį iszrautum leliją.
„Kada Gazdavas narsus žmones musų
„Vedė į žemę Lietuvijų ir Prusų
„Mokīt stabmeldžius teisingos tikybės,
„Asz užsigeidęs szlovės, vyriausybės,
„Norint į vyrą nebuvaus iszaugęs,
„Ejau su juomi labai nusidžiaugęs;
„Ant jokio vargo neveizdint keliaudams,
„Garbės kareivio geidžiau nepaliaudams.
„Veltui mus' szirdys jieszkojo musztynę,
„Prusai, Lietuviai rubežius negynė,
„Slapstės po pilis, girias, balas, krumus;
„Kiemus pavertė į pelenus, dumus;
„Retai kur vaiką, moterį, vyriskį,
„Po girias gaudēm kaip medinį kiskį;
„Dar recziaus radom kur kiemą turtingą,
„Tartum į žemę vīsi turtai dingo;
„Braidyti balas, bet ant lauko tyro
„Už menką pelną kada mums įkyro,
„Vadas dalina mums grobį ir sako:
„Vyrai, jieszkokim atgal sauso tako!
„Turtus dalinant mano rankon kliuvo
„Merga ir senis pagauti Lietuvoj.
„Senelis buvo stadmeldžių valdonas;
„Neregys, žilas, vienok druts, raudonas;
„Merga duktė jo, pasakius teisybę,
„Buvo parinktos grožybės esybė! . . .
(Czia Jonui žodžiai gerklėje sustojo)
„Ji seną tėvą už rankos vadžiojo.

„Puolus' po kojų daug turtų žadėjo,
„Liuosybę tėvui išspraszyt norėjo
„Vergų ir lobių niekados negeidęs,
„Vienok gailėjaus abudu paleidęs
„Pats neiszmaniau, kas su manim stojos;
„Tartum netekau rankos arba kojos;
„Miegot, nē valgyt, nē gert negalėjau,
„Viską atmecziau, ką ik sziol mylėjau.
„Grižtant mus' vadas, iszmanąs, kariaunas,
„Daug visko matęs — nes buvo ne jaunas —
„Kada nakvojom nuilsę per dieną,
„Laikē aplinkui sargybę kaip sieną.
„Teip kartą vieną sustojus nakvoti
„Man puolē eilē tarpo sargu stoti.
„Stoviu ir klausau — krumai subraszķėjo;
„Arcziau — vėl sznabžda (nes nebuvo vėjo);
„Priguliau žemēm prikandęs liežuvį,
„Nakties tamsybėj pažinau Lietuvį!
„Užpult mus miegant — jie seniai sekiojo . . .
„Dar gyvus radę, ant arklių ir joja
„Asz pasileidau paskui kaip padukęs,
„Ir butu prieszas kasžin ar isztrukęs,
„Kad nebut meszkins isz krumų iszkokęs
„Irgi ant manęs baimingai sukriokęs;
„Tas balsas mano žirgą kaip Perkunas
„Trenkē į szalį, kad ir mano kunas
„Nutirpo; vadžios isz ranku iszkrito,
„Akyse temo, mirgėjo ir szvito
„Žirgas teip lēkē kaig pauksztis ant oro,
„Griebiau pavadi, o buta ne storo,
„Nutruko, — žirgas pasijutęs valnas,
„Nežiuri — krumai, plynēs arba kalnas.
„Tik poszka szakos, medžiai szalims dygsta,
„Tartum baidyklēs stoja ir vėl nyksta.
„Pajutau, žirgas puszkinosi baloj,
„Akys nemato jos kraszto nei galo
„Jau bucziau žuvēs, jeigu knyžiaus szvento
„Galē nebutu iszraukus ant kranto.
„Arklių paleidęs, czia po medžiu saldžiai
„Užmigau, Dievo atsidadęs valdžiai.
„Žmogui nuvargus kas geriaus už miegą?
„Jis mūsų kuną, kaip saulelē diegą
„Silpną, gaivina, priduoda stiprybę,
„Tykiai į szirdį liedamas ramybę.
„Teip ir man dėjos: kol iszauszo rytas,

„Saldžia galybe miego padrutįtas,
„Jaucziau, kad lengviaus krutinē kvēpuoja,
„Ir kas toks manę, budįdams bucziuoja;
„Akis pramerkiu, jau saulē pakilo,
„Spindulius leidžia manęsp virszum szilo;
„Argi tai manę budino, bucziaavo,
„Ar sapnas mano jautimus apgavo?
„Žiuriu, už saulę gražesnē mergaitē:
„Klupo prie manęs paleista mergaitē!
„Pakilo manyj dyvas, abejojims,
„Ar tai teisybē, ar sapno viliojims?
„Surikau garsiai: o Szilka mieliausia!
— „Ar tu czia, ponul’?“ ji manęs paklausia.
„Kokiu stebuklu radaisi szioj vietoj,
„Kuri isz visur uždengta nog svietc?
„Szits aržuols szventas nog amžiu keroja,
„Nepastovējo dar czia prieszo koja:
„Czia mes Perkunui dovanas aukaujam,
„Czia nog jo praszom ko tik reikalaujam.
„Argi czion tavę man Dievai globėjai
„Atneszē, ar jų tarnai, szventi vėjai?!
„Ar mano maldą Perkunas iszgirdo?
„Ar tai Pykulis ant mūsų iszirdo?!
„Nes mano szirdis ir džiaugias ir bijo:
„Czia brolių tavo daug liepsnos prarijo
„Gyvų ant laužo: ir tu to sulauksi,
„Jei isz czia veikiai tik neatsitrauksi!
— „Szilka!“ — cziulbēsį pertariau malonų;
„Asz nebijocziau szio kraszto pagonų,
„Pamecziau kardą, matau kad pražusiu,
„Jei gali — gelbėk, dėkingas tau busiu.
„Tu žinai kelią per tuos miszkus juodus:
„Sėskim ant žirgo, jis nesz mus kaip uodus.
„Teip ir padarēm; arklį pabalnojom,
„Sėdom abudu ir palengva jojom.
„Tankus aglynai, kadagynai, krumai
„Slėpė mums taką ir miglos kaip dumai;
„Aptemo saulē; isz balu paszokę,
„Nematēm niekur žmogaus pėdą jokią.
„Kaip visus sargus prajoję tikėjom,
„Kalbēt tarp savęs mažumą pradėjom;
„Klausiu: kur tėvas? atsidusus sako:
„Lygiai trys dienos kaip ano neteko.

(Toliaus bus).

Didžiulio nelaimė.

Apysakelė.

Raszė Selimas.

(Tašą).

Sekanczioje nedėlioje ant gužynių Jurgis vėl szoko su Katre, stumdydamas ir vartydamas kitas poras, ir jo szirdis dar labiau sumiunksztėjo prie Katrės, teip kad jis užsigeidė — ją vesti. Vargszas nežinojo net, kad jo silpnumas prie Katrės vadinasi meile. Jugis pradėjo mislyti apie vedimą, pirmucziausiai užėjo jam ant mislies, isz ko jis gyvens su paczia. Tiesa, turi daržą ir gryczią, nors sulžusią ir su kiauru stogu, bet visgi gryczią. Gyvens abudu, bet isz ko? Gerai, jis galės samdytis pas gaspadorius, ims už darbą javais ir daržovėmis, bet namie neturės nė mėsos, nė pieno. Negerai. Jis jug nenori, kad Katriukė, kuri užsidengė su ranka, kad ją pagyrė, nematytu niekad dos pieno, nė mėsos....

Czia atsiminė jam jo giminiėtis, Biednokienės Kazys, ką iszvažiavo į Ameriką. Tas Kazys nog mažumens tarnavo dvare, iszmoko kalvystės, paskui pasistatė sodžiaus gale kalvę, bet kad reikalas nėjo gerai, pardavė viską ką turėjo, tame skaitliuje motinos daržą, ir su žydu Berkeliu iszvažiavo į Ameriką, isz kur raszė, kad jam gerai sekasi, kad uždirbąs po keturis rublius ant dienos ir neužilgo grįžszęs namo nusipirkti palivarką.

— Na, Kazys uždirba — pamislyjo Jurgis, — o kasžin, kad teip man nuvažiavus.

Jurgis szimtą rublių laikė didelėje paguodonėje, perstatydamas sau kaip didžius pinigūs, už kuriuos viską galima nusipirkti.

— Ne, Kazys manęs neapleis, kad pas jį nuvažiuosiu — mąstė Jurgis toliaus. — Jis man dar giminė... Kad teip užsidirbti szimtą arba daugiau.....

Czia jam atsiminė, kad yra didesnis skaitlius, kaip szimtas.

— Ką asz kalbu — szimtą. Ne szimtą, tukstantį užsidirbsiu, o paskui žemės kokį valaką nusipirkus....

Czia Jurgiui net seilės pradėjo tekėti. Žemės valakas!.... Kiek tai javų but, arklių, kiaulių.... Gyventų su Katre, kaip gaspadoriai. Ant mislies, kad jis gali pasilikti gaspadorium, Jurgiui net silpna pasidaro. Atsiminė jam visi stumdymai, bari mai, nedavalgymai, nedamiegojimai, žodžiu, visos blogos pusės tarnavimo pas svetimus žmones ir Jurgis ant tikrųjų pasiryžo važiuot į Ameriką.

Taigi nieko nelaukdamas, ateinanczioje nedėlioje, nusipirko kvatierką degtinės ir nuėjo su ja pas senį Lipnicką, kurs nieko daugiaus neveikdavo, kaip tik raszvdavo skundus, praszymus ir gromatas, gerdavo, vėl raszvdavo ir vėl gerdavo,

Lipnicką Jurgis atrado namieje, visai blaivą, nes nog nedėlios jam niekas nedavė raszyti nė skundų, nė praszymų, nė laiszkų, o žydai jau seniai buvo nustoję duoti ant bargo. Jurgis isztraukė isz kieszieniaus butelį ir papraszė, kad paraszytų į Ameriką laiszką. Seniui Lipnickui ant to akys nuszvito, atsisėdo jis ir pradėjo tuoj raszyti, po kiekvienam sakiniui imdamas po gurksznį degtinės. Pa-

baigęs darbą, senyvas rasztinikas perskaitė laiszką, padavė jį Jurgiui ir tarė:

— Na, brolau, gromata eis kiaurai svieta. . . . O ar turi adresą?

— Kokį adresą? Jurgis jokio adreso neturėjo, nežinojo jokio kito vardo, jokios vietos ir mislijo lig tam laikui, kaip tai pasitaiko dar ir dabar tarp senų žmonių, kad Amerika yra tai didelė daržinė, kur žmogų pristato dirbti ir gerai už darbamoka.

— Ar turi gromatą nog Kazio? — klausė senis toliaus.

— Ne. Ugi, kasžin kad paraszyt, jog tai yra gromata del Kazio Biednioko. . . .

— Kvailas esi ir durnas! — užpyko Lipnickas.

Toks smarkus iszsitarimas nubaidė Jurgį nog Amerikos

— Ot! — mislyjo eidamas namo. — Sako, kad Amerika plati, platesnė ne kaip mūsų szalis. Tai kurgi asz ten Kazį atrasiu? Geriau pasiliksiu namie, apsizenysiu ir prasigyvensiu szejp teip. Gyvena juk da biednesni už manę.

Ir pasiryžo rudenyje ant szvento Mykolo be Amerikos Katrę vesti. Ir butų vedęs, jei nebutų pasitaikiusi nelaimė.

Jo grytelėje, ką stovėjo galė sodžiaus, niekas negyveno, tiktai kartais nakvodavo senas ubagas, kurį retai kas priimdavo ant nakties, nes buvo nepilno proto ir tankiai pridarydavo blėdies gryczioje.

Vieną rytą Jurgis anksti atsikėlęs iszėjo ant lauko arti. Susikuprinęs prie žagrės mislijo apie ateinanti savo gyvenimą. Apsizenys ant Mykolinių, stogą pataisys, gryczią iszmazgos. Pats ir jo Katrė, abudu, eis pas gaspadorius javų kulti, linų min-

ti — pragyvens szejp teip, o pavasarije gal karvę, o bent ožką nuspirks. . . . Czėdys pinigų, kiek galėdamas.

Teip mąstė. Žagrė tuom tarpu užkliuvo už akmens, ir arklys sustojo. Jurgis užsimojo su botagu, norėjo surikti: na! bet pakėlęs akis pamatė tokį dalyką, kad botagas iszpuolė jam isz saujos, o rankos nusileido žemyn be valdžios ir judėjimo.

Gale sodžiaus kamuoliai juodų dumų kėlėsi tirsztai į dangų, o liepsnų liežuviai szovė augsztyt. Tai degė jo butas.

— Tas pakvailęs Antanulis užkurė man gryczią! — suriko nesavu balsu ir tekinas pasileido gelbėti savo triobų. Bet pirmneng pribėgo, jau supuvusios sienos sugriuvo. Gryczia sudegė jo akyse.

Jurgis per dvi dienas nedirbo ir nevalgė, mislydamas vis kur ir kaip jis dabar gyvens su Katre, kurią jukgi pasiryžo vesti. Ir vėl jam atėjo ant mislies Amerika.

— Mesiu viską — mislijo — parduosiu daržą ir važiuosiu į Ameriką. Teip padarė Kazys ir gerai turi. Užsidirbsiu pinigų, o tada bus ir gryczia ir žemė ir arkliai. . . .

Ir vėl pradėjo svajoti apie tukstantį ir ukę. Dabar jau isztiesų pasiryžo važiuoti į nežinomą krasztą. Tą paczią dieną nuėjo ant rodos pas senę Biednokienę. Naszlė padavė jam laiszką su kuriuo Jurgis nuėjo vėla pas rasztiniką Lipnicką.

— O, dabar tai kas kit, — tarė senis, peržiurėjęs Kazio laiszką. Aiskiai yra paraszyta: M r. C z a l i B e d n a k p. O. b o x 232, ir tt.

— Ar asz su tuom adrisu galiu pas jį nuvažiuoti?

— Kiaurai svieta gali važiuoti, brolau, — atsakė senis.

Senis neraszė jau nė gromatos, tik ant praszymo Jurgio iszraszė adresą ant ploksttelio popieros ir gavęs už tą darbą užmokestį; palaimino vaikina ant tolymos kelionės. Jurgis isidėjęs adresą į kieszenių, grįžo namo, per visą kelią mislydamas, kur ras žmogų, kurs pirkti nog jo daržą ir užmokėtu grynais pinigais.

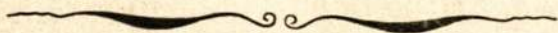
Tokio žmogaus vienok ilgai nejieszkojo. Nupirko jam daržą jo paties gaspadorius, kurio laukas kaip tyčia buvo susiduręs su daržu. Pinigų iszteko ant kelionės.

Jurgis iszvažiuodamas nuėjo pas Katrę atsiveikinti. Sėdėjo abudu ilgai, viens greta kito, sznekėjosi, bet daugiausiai tylėjo: Jurgis meldė, kad Katrė neitu už kito, kad jo lauktu — ji žadėjo, bet kada ant galo Jurgis pasakė, jog sugrižsz už kokių dviejų metų ir praszė, kad už jį melstusi, Katrė uždengė akis su ranka jau ne isz drovumo, bet isz gailesczio: vargszei per iszbertą veidą riedėjo aszaros. Tos aszaros galutinai sugraudino Jurgį. Jo akys susivilgė, szirdis suminksztėjo, ir jis padarė prižadus nebūti Amerikoje daugiaus, kaip dvejus metus, o uždirbti tiek pinigų kad galėtų nupirkti visą valaką ir gyventi paskui, kaip gaspadorius — drauge su Katre.

Ant rytojaus Jurgis iszvažiavo į nežinomą szalį, kuri yra didesnė už

ta, kurią dabar palieka, ir kur galima užsidirbti pinigų, kiek kas nori. Kelionėje nieko ypatingo nepatyrė. Tilžėje nusipirko „szipkortę“, isisėdo ant trukio ir lėkė jau svetimu ir nepažįstamu krasztu — matė miestus ir miestelius, gražesnius ir didesnius, ne kaip tie, per kuriuos važiavo Lietuvoje. Paskui atvyko į didelį miestą, kur jam nuėmė kepurę ir užmovė ant pakauszio žemą juodą skrybėlę, už kurią liepė užmokėti net rublį. Jurgis bandė pasiprieszinti, bet storas vokieetys užriko teip smarkiai ant jo, kad jis kuogreicziausiai iszēmė isz kieszieniaus reikalautus pinigus. Paskui vėl važiavo per žaliuojanczias pievas, pro miestus, kol ant galo neatsitrankė į Hamburgą. Czia Jurgis pamatė daug didelių namų su boksztais, kuriuos priēmė iszpradzių už bažnyeczias ir nusiēmęs kepurę priesz kiekvieną žegnojosi, bet paskui patėmijęs, kad ant boksztų nėra kryžių, nustojo. Ant rytojaus vokiecziai isodino jį į mažą laivą, su kuriuom nuvežė ant didelio laivo ir tenai paliko. Laivas pasijudino isz vietos ir pradėjo plaukti į vakarus. Kelionė per vandenį buvo jam vargingiausia, nes visą laiką sirgo, nieko nevalgė ir vis mislijo, kad atėjo paskutinė valanda. Nesykį mislyse atsiveikino su gimtinu krasztu, su Katre ir savo viltimis, gailėjosi tiktai be galo, kad ant laivo nebuvo kunigo, prie kurio galėtų atlikti paskutinę iszpažintį.

(Toliaus bus).

PER KYTRUMA

Paveikslėlis isz gyvenimo.

Paraszė del Tėvynės *Grovas Lelyva.*

Stepas Kacziulis buvo vikrus žmogus — politikierius ir diplomatas isz prigimimo. Nedyvai, tokių kaip jis kiemionių randasi daug Lietuvoj ir lietuviszkoj Baltrusioj. Bet Kacziulis praktiszkame gyvenime turėjo da vieną ypatybę, kokia tarpe jo luomos žmonių nevisad duodasi matyti. Ypatybė toj buvo tame, kad Kacziulis niekad, net didžiausiose nelaimėse, nenusimydavo ir ką sykį užmanė, neatbutinai atlikdavo.

Norėjo jis pirkti nog pono Edmundo Sasnaucko 42 desetinas žemės. Kaip paprastai rusiszkoj Lietuvoj dedasi, pirmiaus reikėjo praszyti apie tai daleidimo Vilniaus general-gubernatoriaus. Daleis, gerai, galėsi pirkti, o nedaleis, tai nors auksu tą žemę apklotum, ji tavo buti negali. Po nekuriam laikui parėjo į Paberžės valseziaus kanceleriją nog general-gubernatoriaus atsakymas, kad praszymas Kacziulio, kas link pirkinio nog Sasnaucko žemės, atmestas. Kada vietinis urednikas, paszaukęs į Paberžės kanceleriją, jam apietai apreiszkė, Kacziulis, nors stiprus ir drąsus buvo — apalpo. Paraszė didelėmis, iszkraipytomis litaroms ant apreiszkimo popieros savo pravardę ir iszbėgo isz kancelerijos. N'ishtarė ten nė žodžio. Neužėjo net į karczemą Irszkaus Kackelio, kurią paprastai lankydavo. Nelaimė, kuri jį tą dien patiko, buvo teip didelė, kad ją nebutu užlieję, nebut užgesinę visų Irszkaus baczkų degtinė.

Iszties, ukė Stepo Kacziulio buvo suvis maža, viso tik 11 desetinių. Ir

tas pats laukelis prie molio ir prie pieskos (smilties), kaip paprastai apie Vilnių, nelabai buvo derlingas. O czion szejmyna didelė, mokesčiai ir nemenki, szejp visokių reikalų galybės.... Gerai da, kad Paberžės valseziuj yra daug girios, Kacziulio szejmyna gabendama ant Vilniaus rinkos malkas sziek tiek pelno — kitaip suvis reikėtu prapulti.

Taigi mat, buvo atsitaikiusi geriausia proga. Ant suvis lengvų iszlygų jis galėjo pirkti nog pono Sasnaucko didoką ukę. Ukė toj prieina prie jo lauko. Per kelis metus butu jis aną iszmokėjęs, ir butu buvusi jo. O dabar, nematys jis tos ukės, teip kaip nemato savo ausų, vien delto, kad general-gubernatorius n'iszdavė ant jos pirkimo paliudijimo.

— O, Dieve mano, Dieve, ką asz dabar su septynetu savo vaikelių pradėsiu? reikės vargus kėsti, reikės pražuti — rupinosi Stepas Kacziulis.

Buvo tai ruduo. Iszėjo jis isz ryto į lanką. Perėjo per vieną beržyną, įėjo į kitą, nes girių ir giraiczių yra pilna Paberžinės valseziuj. Iszdžiuvę lapai rausvi ir geltoni paslaptin-gai sznabzdėdami krito ant pilkos žemelės — rodos purydami ir skusdamiesi ant kokių ten nelaimių. Stepas atsisėdo ant lapų kruvos ir užrukė pypki. Tyras ir sveikas rudens dienos oras prablaivė truputį jo susirupinusi protą. Czion jam pirmu kart atėjo į galvą klausymas: — delko tai jam nedaleista pirkti žemę?

Jis jug ne koks girtuoklis, ne vagis, ne žmogžudys, jokiam blogame

pasielgime neužtēmytas, net valsezioniskame sude niekados nebaustas; menka jo ukė gerai apdirbta, pride rancziai įžiurėta, įtaisyta — kodel tad, iszties, general gubernatorius jam daugiaus žemės dasipirkti nedaleidžia? Laužė, spaudė savo galvelę Stepas Kacziulis, bet atrasti priezasties, del ko jo praszymas, kas link pirkimo žemės, buvo atmestas, negalėjo.

— Kodel gi tai asz nepaklausiau apie tai uredniko? — atėjo jam ant mislių tada, kad jo pypkis pradėjo gęsti. Atsiminė jis, jog valseziaus kancelerijoje, kada urednikas apie atmetimą praszymo praneszė, jis buvo suvis kaip nesavas. Vienog uredniko galima paklausti apie tai dabar. Tik kasžin ar jis pats apie tai žino? o kad ir žino, ar norės pasakyti? — sprendė Kacziulis ir pagalios persitikrino, kad visgi geriausiai iszpuola kreiptis prie uredniko ir kad tas, jeigu jau neprivalo neatbutinai apie tuos dalykus žinoti, tai bent gali žinoti, o tokiu budu, iszkvoszus priezastis nedaleidimo, gal da bus galima reikalą pataisyti.

Su ta mislia varguolis Stepas truputį nusiramino. Pargrižo jis namo ir nog to laiko laukė tik, kada į jų, Kreivosios, kaimą atvažiuos urednikas. Važiuoti pas uredniką į Paberžę ir ten kalbėt apie teip svarbų reikalą, kaip jo, neiszpuolė — namiej geriaus bus galima atlikti, ilgiaus, atviriaus pasikalbėti.

Lauko darbai jau beveik užsibaigė. Namiej nieko nebuvo veikti ir Stepas nuolat sukinosi aplink grinczią kaimo starszinos Simo Simavycziaus. Žinojo jis gerai, kad urednikas atvažiavęs į jų kaimą pirmiaus neatbutinai sustos pas kaimo starsziną.

Teip ir buvo. Viena dien isz ryto atėjo į Kreivąją urednikas, kad praneszti starszinai, idant neatbutinai ant tų pėdų, važiuotu į „volostį“, nes atvažiavęs pristavas, esą daug visokių reikalų ir reiksę suszaukti valseziaus suėjimą. Arklys jo buvo pailsęs, liepė jį nuvest į tvartą, o pats norėjo eit valandą, kitą pramigti.

— Tik nežinau, ar galėsit teip kaip visad ramiai miegoti, — tarė starszina — maniskė turi mažiuką, o tas kaip pradeda rėkti, tai rods isz namų bėgtai.

Czia jau stovys Stepas Kacziulis tuoj isimaiszė į jų kalbą ir užkvietė urednika pas savę ant pasilsio.

— Visa mano szejmyna dabar lauke, klosto linus ir jus mylista ramiai iszmiegotum.

Ilgai praszyti nereikėjo. Urednikas nuėjo pas Kacziulius. Iszvalgė visą puodynę rugsztaus pieno, kurią jam gaspadorius atneszė. Nusēmė kalaviją, pakabino ant sienos nagaišką, kurią vis su savim nesziojo, jau rengėsi gulti, kada Kacziulis prėjės prie jo nužemintai meiliai prakalbėjo:

— O asz, jus mylista, turiu pas jus mis szendien svarbų reikalą.

— O kokį tai reikalą, ar tik ne'pvo gė kas tavęs, ar neapiplėsžė? — užklausė gana ramiai urednikas, guldamas į minksztai paklotą lovą.

— Arsziau nei apvogtu ir apiplėsztu! garsiai isztarė Stepas ir smarkiai mostelėjo ranka.

— Kas gi tau? suriko iszvertęs į Stepą akis urednikas, pasikeldamas.

— Atsimenat, jus mylista, kaip tai priesz porą nedėlių valseziaus kancelerijoje perskaitėt general-gubernatoriaus rasztą, kad man nedaleidžia pirkti lauką nog pono Sasnaucko.

— Kurgi netsimysi, atsimenu.

— Argi tai nearsziaus, kaip kad apvogimas?

— Na, brolau, ne, tai jau suvis kas kita.

— Ale pasakykit, jus mylista, del Dievo pasakykit, ko del man neda-leido tą žemę pirkti? už ką teip skau-džiai nbaudē? vėl pradėjo, artyda-masi prie lovos, Stepas meiliai kal-bėti.

— Ne, Stepai, to asz tau nepasaky-siu, neturiu tiesos pasakyti, kad ir žinocziau. Supranti, general-guber-natorius, tai ne kokis pristavas, ne ispravnikas, kad apie jo nusprendi-mus kiekvienam pliauksztum.

— Jug asz niekam nepasakysiu, ką nog jus iszgirsiu. Tokių svarbių da-lykų svietui nepasakosiu. Nog to man lengviaus nebus. Asz noriu tik pats del savęs žinoti. O kol nedaži-nosiu, tol nusiramyti negalėsiu. Tol man vis rupės. Pasakykit, kad jau nerupētu. Asz jums už tai telyeziu-kę padovanosiu. Puiki telyeziukė. Tuoju liepsiu nuvaryt pas storastą į Raudonają, sakysiu urednikas nog manęs pirkto, o jis tuoju jums ją pris-tatys.

Urednikas tylėjo. Stepas suvis prisiartino prie patalo.

— Na tik pasakykit, jusų mylista, nekankykite ilgiaus manęs! Kas jums pasakyti?

— Kas? — vietos galiu netekti, Stepai. Isz to Dievas žin' kas galētu iszeiti. Tu kur karczemoj arba ant susirinkimo kokio pasigėręs isz-pliaukszi, o asz turėsiu už tavę atsa-kyti.

— Bet asz gi prisiėkiu, kad niekam nesakysiu. Asz jug ne vaikiozas koks. Nieks nežinos.

— Tegul tavę dievai, Stepai! Pa-sakysiu jau asz tau, tik žiurėk, valdyk

liežuvi, o telyeziukę tuoju nuvaryk į Raudonają, ant storasto kiemo.

— Žinoma, ponas, viską iszpildy-siu, tik pasakykit.

Urednikas valandėlę tylėjo, Kacziu-lis, norintys greiciaus dažinoti prie-žastį savo nelaimės, suvis prisislinko prie lovos ir atsirēmė ant jos briaunos.

— Tu jug lietuvis, Stepai? — pa-klausė jo suvis netikėtai urednikas.

— Teip.

— Ale pravoslavas?

— Na ne, ne, — asz katalikas. Teisybė, amžiną atsilsį mano tētutis pasakodavo, kad buvęs czion kadaisi mus valseziuj kareiviszkas naczelnį-kas priraszė kaip ten visą mus kaimą prie pravoslavų. Bet mano tėtis vi-sados eidavo į katalykų bažnycią, teippat ir asz nog pat mažens einu į bažnycią. Mus visa szejimyna visad buvo ir yra katalykais.

— Nežinau kaip ten buvo ir tai ne mano dalykas žinoti, bet jus visa szejimyna yra užraszyta knįgose pra-poslavais, už pravoslavus skaitotės, o į cerkvę nē tu, nē tavo szejimyna nie-kados nevaikszejiojate ir į spaviednį ir prie komunijos pas popą neinate, o lankote katalikų bažnycią ir pas katalikų kunįgą kriksztujate vaikus. Koku budu apie tai ponas general-gubernatorius dažinojo, kas jam apie tai praneszė, ar pristavas, ar patsai ispravnikas, ar kas kitas, asz to neži-nau, man tai nebuvo įkvoszta, vienog visas tavo pasielgimas rodo, kad tu atstoji nog pravoslavijos ir brukies prie katalikystės, užtatai tau ir ne-buvo daleista pirkti nog Sasnaucko lauką. Asz pats dažinojau apie tai tik netyeziomis, kalbėdamas su pris-tavu. Gerai da, broliuk, kad tavę į pagalvės sudą netidavė.

(Toliaus bus).

Lietuvių tauta senovėje, iki XIII amžiui, neturėjo politizkos vienybės. Buvo ji pasidalinusi į tris šakas: Prūsų, Latvių ir tikrųjų Lietuvių, kurie skyrėsi tarp savęs kalba ir vieni neg kitų neprigulėjo. Apart to, kiekvienas Lietuvos krasztas, kiekviena provincija buvo suskaldyta į daugelį mažų valdybų, po virszinybe kunigų arba kunigaikszczyų. Da XII ir XIII szimtmecziuose Prusai iszeidavo į karę su Mozurais ir Lenkais kruvomis be davado; nerandame bent kronikose paminėto nė vieno vado arba kunigaikszczio, kurs butų turėjęs savo rankose visą valdžią ant kariaujančių Prūsų. Vienatiniais dalykais, kurie szejp-teip lietuvius vienijo, buvo kalba ir isz dalies tikėjimas. Dvasiskija, kurios augszciausiu perstatytoju buvo Krivių Krivaitis (vyriausias kunigas), turėjo didesnę svarbą, nei svietiszki kunigaikszcziai, kurių valdžia nesiekė toliaus ribų jų mažų valdybų.

Žinome isz apraszymų kronikierių (Dusburgo, Grunan'o ir k.), kad Krivių Krivaitis buvo mažai prieinamas ir žmonėms retai rodydavosi. Norėdamas suszaukti visą tautą ant apsvarstymo kokio svarbaus dalyko, jis iszsiuntinėdavo po visą krasztą tam tikrus pasiuntinius, teip vadinamus žigonius arba žigonuotus. Pasiuntiniai tie turėjo kreivas lazdas, kaipo ženklą Krivių Krivaiczio

valdžios. Pamatę tą ženklą žmonės isz visų kampų trankė į Ramuvą (vietą kur gyveno Krivių Krivaitis *), kad iszgirsti valią dievų. Dusburgas lygina net tą vyriausią lietuvių kunigą prie popiežiaus, sakydamas, kad kaip visi krikszczionys klauso popiežiaus Romoje, teip visi stabmeldžiai, nog Vyslos iki Pskovui ir nog Baitųjų marių iki rubežiui Lenkijos ir Rusijos, yra paklusnus kiekvienam mostelėjimui Krivių-Krivaiczio, Ramuve gyvenanczio.

Bet szitiems apraszymams kronikierių pastaruose laikuose pradėjo prieszintis tuli istorikai. 1893 metuose, ant archeologiszko suvažiavimo Vilniuje, profesorius Varszavos universiteto A. Mierzynski iszrodinėjo, kad senovės Lietuvoje nebuve nėkokio Krivių-Krivaiczio, tiktai paprastas Krivė, kurs neturėjo nėkokios įtekmės už ribų nedidelės provinsijos. Dabargi tas pat Mierzynski, broszuroje „Nuncius cum baculo“ (Varszava 1895m.), stengiasi darodyti, kad nėvienas Krivė negalėjo leisti savo pasiuntinių po visą Lietuvą su krivulėmis, szaukdamas visą tautą į Ramuvą.

Savo tvirtinimus tas profesorius re-

*) Kronikierių Romove tikriausiai vadinosi lietuviszka Ramuva — vieta ramybės. Žiur. „Varpa“ 1893 m. No 5, staipsnį K. Obelaiczio.

mia, pirma, ant to, kad Lietuvoje nebuvo vienodo tikėjimo, kitais žodžiais kad kiekvienas krasztas, kiekvienas kampas turėjo savo ypatingą religiją, o per tat nēkoks Krivē negalėjo turėti dvasiszkos įtekmės ant visos Lietuvos. Antra, dvasiszkijs senovės Lietuvoje, girdi, visai nesikiszdavo į svietiszkus arba politiszkus reikalus, o jeigu kada atsirasdavo ant politiszkių susirinkimų, tai tik kaip aiskintojai dievų valios. Toliaus prisžiurėjus platumui Lietuvos žemių ir laikui, kurio reikėjo, kad praneszti visiems Lietuviams apie valią Krivēs, tokia pasiuntinystē buvusi stacziiai negalima. Negalima daleisti, kad ant paliepimo menko kunigo isz Nadraujos (Ramuve gulėjo Nadraujos žemėje,*) butų rinkęsi isz visų pusių ant suėjimo toki galingi valdonai kaip Tolibeldas, Kaups (pagal Daukantą, Kaupas), Mindaugas, Gediminas ir k. Pasiremdamas ant to profesorius Mierzynski nedvejoja tvirtinti, kad ir pats Krivių Krivaitis ir jo tariama valdžia ant visų Lietuvos žemių yra tikrai iszmislu viduramžinių kronikierių.

Krivē, pagal manymą Mierzynski'o nebuvo kas kitas, kaip tik vyresnis kunigas -- pržiurėtojas szventos ugnies žinycziuje. Krivių senovės Lietuvoje buvo daug, bet labiausiai žinomu ir gal didžiausią turinczių įtekmę buvo tas, kurs gyveno Ramuvoje. Bet ir jo įtekmē nesiekē toliaus, kaip

*) Vieta gyvenimo Krivių Krivaitis (Ramuva) buk buvusi iszpradzių Sambijos žemėje, paskui atėjus kryževiams Nadraujoje, paskui persikėlus ant kranto Dubisos, toliau buvusi ties Szēta, paskui Krevoje ir ant galo -- Vilniuje.

ribų Nadraujos. Pati gi Nadrauja (Nadrovia) buvo didžiausiu krasztu senovės Prusų, ant kurios Kryževiai tikrai tada iszdrijo užpulti, kad visus kitus krasztus turėjo po savo valdžia. Padalinta ji buvo į daugelį mažesnių ir didesnių valdybų, kurių skaitliuje buvo ir valdybos Ramuvos. Rubėzius tų valdybų sunku szendien atspėti, bet tas yra tikra, kad Krivē vieszpatavo jose, kaip neprigulingas valdonas.

Atidėdamas į szalį klausymą apie Krivę ir jo valdžią, mokytas Varszavos profesorius savo broszuroje užsimina klausymu, kas buvo tas „nuncius cum baculo“ (pasiuntinis su lazda), apie kurį raszo kronikieriai. Dusburg'as savo kronikoje sako, kad užėjus kokiam svarbiam reikalui, Krivē siunczia į visą Lietuvą „nuncium cum baculo vel alio signo noto“ (pasiuntinį su lazda arba kitu žinomu ženklų), ir tada renkasi į paskirtą vietą isz visų pusių vyresnieji ant susirinkimo.

Ilgame perkratiaėjime autoriaus broszuros iszrodo, kad „baculus“ nebuvo niekas kitas, kaip paprasta krivulė, arba kreiva lazda, kokios yra vartojamos dar ligsziol tulose vietose suszaukimui žmonių ant „kuopos“ — susirinkimo arba praneszimui apie kokią vieszą priderystę. Senovėje, kad rasztas buvo nežinomas arba mažai prasiplatinęs, tokias lazdas vartojo visoje Sziaurvakarinėje Europoje urėdiszksam praneszimui apie kokią vieszą reikalą. Prusų Lietuvių kalboje užsiliko dar ligsziol (žiur. žodyną Nesselman'o) žodžiai: į krivulę*) eiti ir isz krivulės pareit, prasmėje eiti į susirinkimą ar

*) Suvalkių gub. taria — krivuilė.

ba išz jo grįžti. Paleisdavo krivules koks vyresnysis, vaitas arba szalty-szius, o senesniuose laikuose karalius arba km.įgaiksztis, jeigu eidavo apie reikalą viso kraszto. Vyresnysis pasiųsdavo krivulę artimiausiam kaimi-nui, szitas antram, antras trecziam ir tt., kol lazda neapeidavo visų, kuriems apie reikalą privalē praneszti. Krivulių buvo yvairios veislės: viena praneszdavo apie karę, antra apie susisirinkimą, treczia apie kokią vieszą pereigą, padēkime, sargybą ir tt.

Išz to pasirodo, kad Dusburg'o „baculus“ negalėjo buti niekas kitas, kaip paprasta krivulē, szaukianti ant susirinkimo, o „aliud singum notum“ irgi krivulē, iszsiuncziana kitamereikale, padēkime, sargybos. Siųsdavo ją Krivē, nes turėjo tiesą. Dusburg'as apsako, kad tula žiniunē Galindijoje ant įneszimo nuskriaustų moterijų suszaukē susirinkimą vyresniųjų Galindų, žinoma su pagalba krivulės. Tadgi, jeigu prasta žiniunē turėjo tiesą siuntinēti krivulę, tai dar didesnę tiesą prie to turėjo kunįgas — aiskintojas dievų valios.

Klausymas tiktai: kokiose ribose?

Kaip jau minėjau, autorius broszuros užgina, kad Ramuvos Krivē turėjo įtekimę ant visos Lietuvos. Negalėjo jos turēti, kaipo dvasiszkas virszinikas, nes tarp Lietuvos krasztų buvo religiszki skirtumai, negalėjo turēti nē hierarchiszdos valdzios, nes hierarchijos senovės Lietuvoje nebuvo, nē ant galo politiszkos, nes szita valdzia buvo rankose svietiszky kunų (kunįgaikszzių). Juokingu daigtu yra tvirtinti (teip mano autorius), kad ant paliepimo Krivės butų ēję į Ramuvą galingi kunįgaikszcziai ant sudo arba del apsvarstymo kokių administratyviszkų reikalų!

Taigi užaina naujas klausymas, de!-ko Krivē siuntē krivulę po svieta?

Išz apraszimų Dusburg'o, Praetorijaus ir kitų žinome, kad Nadrauja buvo didelē szalis, pilna drutų pilių, kuriuose sēdėjo galingi kunįgaikszcziai, vieni nog kitų neprigulmingi. Kiekvienas iš jų rubežiuose savo valdybų galėjo siuntinēti ir be abejo siuntinėjo kreivą lazda, kad suszaukti žmones ant susirinkimo arba praneszti jiems apie kokią pereigą. Tokiu kunįgaikszcziu, nebrigulmingu nog kitų, buvo teipgi, galima spėti, ir Krivē — prižiurėtojas szventos ugnies Ramuvoje, kurs po savo valdzia turėjo be abejo mažesnius kunųgas — pagalbinikus, žmones tarnaujanczius prie aukuro ir tt. Czia jis, kaipo augszcziausia galva, duodavo žinią ir tai su pagalba krivulės savo pavaldiniams apie pripuolanczią jiems priderystę, kaip antai: sergėti ugnį, pristatyti malkų ant aukuro ir tt. Jo teritorijaliszka valdzia vienog negalėjo siekti toliaus net paczioje Nadraujoje. Pasiuntiniu gi („nuncius“ pas Dusburg'ą) su lazda negalėjo buti kas kitas, kaip prastas tarnas, kurs nuneszdavo krivulę pas tą, kuriam reikdavo praneszti apie iszpuolusia jam priderystę. Dusburgas raszo teipgi, kad Prusai, norėdami nutarti koki svarbų dalyką, renkasi ant susirinkimų (placitum, parlamentum). Pranesza jis apie du tokiu susirinkimu: Szalavijoje ir Sudaujoje. Abiejuose atsitikimuose ējosi apie apskelbimą karės. Be abejo visi Prusų kraszta, tame skaitliuje ir Nadrauja, laiks nog laiko turėdavo savo locnus susirinkimus, kuriuos galėjo apskelbti tiktai tie, kaip lengva suprasti, kurie turėjo didžiausią valdzia arba didžiausią įtekimę.

Kadangi Krivė galėjo prigulėti prie ūtekmingų žmonių, tai arba jis pats iš savo noro, arba ant praszymano vieno ar kelių kunigaikszczyų galėjo suszaukti susirinkimą į tam paskirtą vietą. Geriausia gi vieta tokieks susirinkimams buvo pati Ramuva, nes joje ant vietos galima buvo pasiteirauti, ar dievai laimina nusprendimą arba užmanymą, ar jį atmeta. Pagal įsagyvenusį paprotį, tokie susirinkimai buvo suszaukiami tiktai per išsiuntimą krivulės arba kito ženkle, kurs isztiesų Nadraujoje galėjo buti žinomas visiems. Tokią krivulę neszė prastas Krivės tarnas pas arcziausį kunigaikszty, o szis jau pats nog savės pasiųsdavo ją kitam, kitas trečiam ir tt.

Trumpai imant, profesorio Mierynski'o iszvedimai yra tokie. Po Krivių — Krivaiczių reikia suprasti prastą Krivę — kunigą — dabotoją szventos ugnies Ramuvoje, kurs buvo podraug valdonu aplinkinių žemių. Jo valdžia nepereidavo rubezių jo locnų valdybų, o ūtekmė nesiekė toliau ribų Nadraujos. Dusburg'o „nuncius cum baculo“ buvo prastas Krivės bernas arba tarnas, kurs nuneszdavo lazda pas artimiausią kaimyną arba pas tą, kuriam iszpuolė atlikti kokią nors vieszą priderystę. „Baculus“ reiszkia paprastą krivulę, szaukianczyą ant susirinkimo, o „aliud signum notum“ — teipgi krivulę, bet reiszkianczyą koki ypatingą reikalą arba praneszimą. SELIMAS.

Sanvaites dienos.

Kas link atjieszkjimo, kaip vadinosi senovės sanvaitės dienos (žiurėk Tėvynė N. 8. p. 205), man rodos, vargiai kas galės tai padaryti, kiba kokius senovės rasztus kas surastu. Nėr abejonės, kad Lietuvia' turėjo tuos dienų vardus, nes negalimas daigtas, idant lietuviszka kalba, budama teip yvairi ir teip turtinga savo iszreiszkimuose, nebutu turėjusi reikalingiausių vardų.

Negalint vienog atjieszkoti senovės, manding, butu nesunku, sutariant visiems mokytesniems iszrasti ir priimti tam tikrus sudėtinius vardus. Nes jei kitos tautos turi tiesą iszrasti stokuojanczius vardus, jei iszranda naujus zodžius net kal-

boms numirusioms, tai kodel gyvuojanczios kalbos negalėtu tureti tą tiesą? Paveikslan: lotyniszkoje kalboje garlaivį vadina navis vi vapolis impulsa; cilinderį vadina equus ferreus. Teipo lietuviszka galima butu vadinti nedėldienį Vieszdieniu. Kitos gi dienos galėtu vadintis Pavieszdienis, Užvieszdienis, Vidvieszdienis, Ketvergas, Penktdienis, Szesdienis. Arba Sanvaitdienis, Pasanvaitys, Užsanvaitis, Vidsanvaitis... Nes mūsų kalba yra labai panagi prie sudėtinių zodžių. Ogi Czekai, taisydami savo kalba, kiek tai naujų zodžių sutverė! Jeigu kas atrastu senoves vardus, butu da geriaus.

K. J. SAUR.

Isz moksliszko judejimo.

Intekmė klimato ant žmonių amžiaus.

Ne kartą jau žmonės statė klausyžmogaus sveikatos ir jė amžiaus. Pama, kokią turi ūtekmę klimatas ant veikslan, europiečiai nukelevę į

krasztus, kur klimatas kitoks, permainos klimato neperkenczia, apserga ir laugelis mirszta. Mirszta daugybė europiečių nukeliavusių iš krasztų vidutinio oro į karsztus krasztus. Mirszta ir tose karsztose szalyse jau užgimę europiečių vaikai. Taigi jeigu norima žinoti, kokią įtekmę turi klimatas ant žmonių amžiaus, privalome tēmyti tą įtekmę ant vietinių, nog amžių tuose krasztuose gyvenanczių žmonių, apleisdami su visu atkakusius iš krasztų kitokio klimato.

Tyrinėjimu įtekmės klimato ant žmonių amžiaus užsiēmė vienas angliskas mokslinczius; ant to jis pasinaudojo statistika visokių vieszpaticzių. Tas mokslinczius persitikirino, kad apskritai imant, žmonės ilgiaus gyvena krasztuose vidutiniszko klimato, negu krasztuose klimato karszto, taigi terp teip vadinamų tropikų ir prie tropikų. Vokietijoje, Didėjėj Britanijoje ir Hollandijoje ant

kiekvieno 1000 gyventojų iszpuola 77 turinti 60 metų amžiaus, Danijoje tokių yra 84, Szvedijoje 88, Norvegijoje 90. Maskolijoje teiposgi gyventojai sziaurinių gubernijų gyvena ilgiaus, negu gyventojai pietinių. Austrijoje ir Portugalijoje ant 1000 gyventojų yra 60 metinių tik 71; Japonijoje gi tik 58; Grekijoje 56. Rytinėse Indijose tik 40, pietinėj Amerikoje vidutiniszkai 50. Daugiausiai žmonių turinczių po 60 ir daugiau metų turi Prancuzija, kur ant kiekvieno 1000 gyventojų iszpuola 127, toliaus eina Irlandija kur iszpuola 105 seniai ant 1000 žmonių. Daugumas 60-czių Suvienytose Vieszpaticystese sziaurinės Amerikos yra nelabai didelis; czia tik užtēmyta, kad gyventojai rytinių sztetų gyvena ilgiaus, negu vakarinių. Pagal Anglijos žmonių suskaičymą 1896 m. buvo czion iš viso 188 senelių, turinczių 90 metų amžiaus ir tik 14 szimtmeczių.

Upė prėsco vandens ant oceano dugno.

Neseniai mes raszēme, kad Selavek azere, Aleskoje, ant virszaus yra surus vanduo, apaczioje gi prėskas. Dabar vienog netikėtai užtēmyjo dar žingeidėsnį atsitikimą: užtiko upę prėsco vandens, tekanczią ant dugno Atlantiszko oceano, užtiko ją visai netikėtai.

Penki metai atgal tula kumpanija nuvedė ant jurių dugno telegrafo dratą nog Senegaliaus pakraszczių, vakarinėj Afrikoje į Pernambuko, Brazilijoje, pietinėj Amerikoje. Neseniai telegrafo dratas, apie 150 mylių nog Afrikos kietžemio nutruko. Taisant dratą, ant oceano dugno užtēmijo žingeidžius daigtus: dratas buvo apnesztas žeme ir augmenimis.

Pasirodė czion ir upė drumsto prėsco vandens. Apart to, rado ant dratų citrinų ir dynų žieves, skudurus nog divonų, matomai sriove vandens czion nugabentus. Prėsco vandens szaltinius ant jurių dugno rasta daugelij vietų; ir seniai užtēmyta, kad nekurie iš jų teip sinarkiai musza, jog isztikro po jurių vandeniū gali sutverti upelius prėsco vandens. Žingeidus vienog yra ten atrasti nog senų divonų skudurai, citrinų ir dynų žievės. Matomai viską tą vanduo nuplovė nog žemės pavirsziaus ir iszmetė ant jurių dugno. Isz kur jie vandens paimti, negalima žinoti; kad vienog ne nog Afrikos pakraszczių, rodo tą ant drato apsvynioję augme-

nys, kurie nepriguli prie augmenų skaruliai rasti, teiposgi Earopoj pa-
auganczių Afrikoj, divonai, kurių dirbti.

Ar gal žmogus neturėdamas akių matyti.

1702 metuose arabiszkas mokslin- pripratęs, kad galėdavęs pažinti vi-
czius Zahn, Norimbergijoj, iszleido sokius daigtus ant grindų gulinczius.
knigą po vardu „Oculus artificialis Zanh matomai pats netikėjo, idant
teledioptricus sive telescopium est.“ žmonės szitam apraszymui įtikėtų;
Ant 82 puslapio tos knigos yra apra- czion jis atsiszaukia ant garsaus gy-
szytas vienas vyriszkis, kurisai jaunų dytojaus tų laikų, Henricko Sve-
stėj nužudęs abi aki, per nosį galėjęs ziaus, kaipo ant liudytojaus. Žino-
matyti. Minėtas vyriszkis dar kudi- ma, kad ne daug atsir- do tokių, ku-
kystėj nužudęs deszinę akį. Jauny- rie tam apraszymui butu įtikėje, to-
stėj vėl su juom atsitiko nelaimė: isz- del apie tą atsitikimą visi užmirszo.
puolė jis isz vysznios ant arszkēczių Dabar vienog. moksliszkas prancu-
krumo teip nelajmingai, kad susibadė ziszkas laikrasztis, iszeinantis Pary-
nosį, veidą ir pasilikusią akį. Pa- žiuje „La Nature“, viename isz savo
szauktas gydytojas apreiszkė, kad paskutinių numerių apraszo visai pa-
akies visai nėra, ją iszplėszė su visu nasų atsitikima. Jeigu apraszymas
turbut arszkēcziio akstinai. Vaikinas butų kokiame nors kasdieniniame,
pasiliko neregju. 7 metus vėliaus, ypacz gi amerikiniame laikrasztij,
kada sužeidimai sugijo, neregys sė- galima but jį už paprasta humbugą
dėjo sode ir szildėsi priesz saulę. laikyti, tuom tarpu „La Nature“ yra
Pajuto jis ant syk, kaip ir kad per grina moksliszkas laikrasztis, mela-
nosį matytu szviesos spindulius. Per gysczių jis neplatintų.
5 metus jis prie tokios szviesos teip

Nauji iszradimai ir isztyrimai.

Kiecziausias kunas ant mūsų žemės radėjui budo, kaip darosi tikri deī-
— yra deimantas. Deimanto nė su mantai, pasisekė padirbti kuną da
jokiu kitokiu kunu nė įrėžti, nė kietesnį už deimantą. Ant dirbimo
įpjauti negalima. Szlipuoti jį galima to kuno Washigtono patentų biuras
tik su deimanto dulkėmis, bet kad jau iszdavė Moissonui patentą. Kaip
yra brangios, todėl ir szlipavimas jis tą kuną padaro, tai yra jo paslap-
deimantų atseina labai brangiai. Datis. Tasai naujas kunas ras ko pla-
bar vienog ateinancziuos isz Paryžiaus cziausiają pritaikymą visur, kur szian-
žinios paduoda, kad garsiam pracu- dien turi žmonės vartoti deimantus,
ziszkam mokslincziui, Moissonui, isz- teiposgi prie deimantų szlipavimo.

Baltimorės, Md., varstotuose „Columbian Iron Works“ atsibuvo izbandymai dviejų tuose varstotuose padirbtų povandeninių laivų. Pirmiausiai izbandė povandeninį kariszką laivą „Plunger“ padirbtą inžinieriaus Hollando. Prie bandavonių pasirodė, kad Hollando laivas gali į minutą laiko panerti po vandenį ir toliaus plaukti nog pavirsziaus nematomas, greitumų nog 8 iki 15 mylių ant valandos. Antras laivas izsrastas inžinieriaus S. Lake. Tas jau ne kariszkas, bet paskirtas ant tirinėjimo jurių dugno ir pakėlimo paskedusių laivų. Ant pavirsziaus plaukia jis su greitumu po 8 mylias, po vandeniu gi su greitumu 5 mylių per valandą.

Friedrich iz Elbingo, Prusuose, praneszė Windobonos mokslo akademijai, kad jis izrado naujus szviesos spindulius, su kurių pagelba galima geriausiai pažinti, ar žmogus jau numiręs, ar tik apmiręs. Spinduliai tie per gyvą kuną pereina liuosai, nuiminėjant fotografiszką paveikslą nepalieka nė jokio ženkle, numirę gi kunas spindulius tuos stabdo, todėl ant fotografiszkos lentutės palieka ženklą.

Patologijos profesorius universiteto mieste Kiel, Prusuose, p. Deli, surado bakterijas, arba ligos sėklas, kurios

gimdo bjaurų sifilį (piktligę). Tas savo surastas ligos sėklas įskiepijo kralikams ir visi įskiepyti kralikai gavo tą ligą. Deli daro dar tolesnius su toms bakterijoms tirinėjimus ir bandavones ir pasitiki, kad jam pasisekms surasti tikrą nog tos bjaurios ligos vaistą.

Vienas szvediszkas mokslinczius izrado budą, kaip paversti durpas į akmenines anglis. Su perdirbtomis iz durpų anglimis darė bandymus Kruppo kanuolių arba armotų dirbtuvėse, mieste Essen, Westfajjos provincijoje, Prusuose. Kaip sako užveizdėtojas tų dirbtuvių, tokios anglys niekuom nesiskiria nog tikrų, iz žemės izkastų anglių.

Forte Sheridan, netoli Chicagos, darė bandymus su izrastu mūsų vientauczio, br. Zeglenio, apsaugojancziu nog kulky sardoku. Szį kartą szaudė jau ne iz revolverių, bet iz Amerikos kariaunos karabinų. Szaudė nog 400, 300 ir 200 yardų; nors tie karabinai nog 600 yardų paprastastai pramusza aržuolinį kelmą 22 colių storą, į Zeglinio sardoką szaudant nog 200 yardų apsistojo 3 sardoko eilėje, o sardokas buvo iz 5 eilių ir turėjo 1½ colio storio. Zeglenis ant savo izradimo jau patentą izdirbo Prancuzijoje ir Amerikoj.

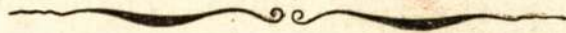
**Kazimieras Žeglenis,
išradėjas nepramuszamo
kulkomis sardok'o.**

Kaz. Žeglenis, priesz 4 metus atvyko Amerikon. Nepratęs prie sunkaus darbo, prisiglaudė jis Chicagoj prie lenkiszkujų misijonierių tt. Rezurrectionistų, kur liucsame nog darbo laike užsiėme chemija, ir darė bandymus del virsz minėto išradimo.

Per sudarytą Kaz. Žeglenio sardoką kulkos net isz vencessterio karabinių neperlenda. Žeglenis pradžioj szio mėnesio iszvažėvo į Europą, į kur, kaip pranesza angliszkas laikrasztis World (isz kurio ir szį paveikslėlį paēmė), ėszas užkviestas per Vokietijos ir Prancuzijos rėdą, kurie nori nupirkti nog Žeglenio teip

svarbų išradimą, kuris, jeigu puikiai nusisektu, perkeis isz pamatų visą szios dienos militariszką sistemą.

Dyvinas tik dalykas, kad mes ant szio paveikslėlio p. K. Žeglenį matom kunigiszkuose rubouse, o World'as tiesiog jį vadina „polish reverend“ ir sako, kad į Europą p. Žeglenis nuvažiavęs asistencijoj keletu lenkiszkuų kunigu isz „Zmartvychvstancų Zokono“. Jeigu tik isz to išradimo iszeitu kas svarbaus ir didelio, lenkai turbut bandys vėl pasisavinti lietuviszką vardą, o lenkiszki Zmartvychvstancai, jei koks bus, pelną.

TAUTISZKA DIRVA

Vietiniai rupescziai.

Žmogžudystė ties Hazletonu.

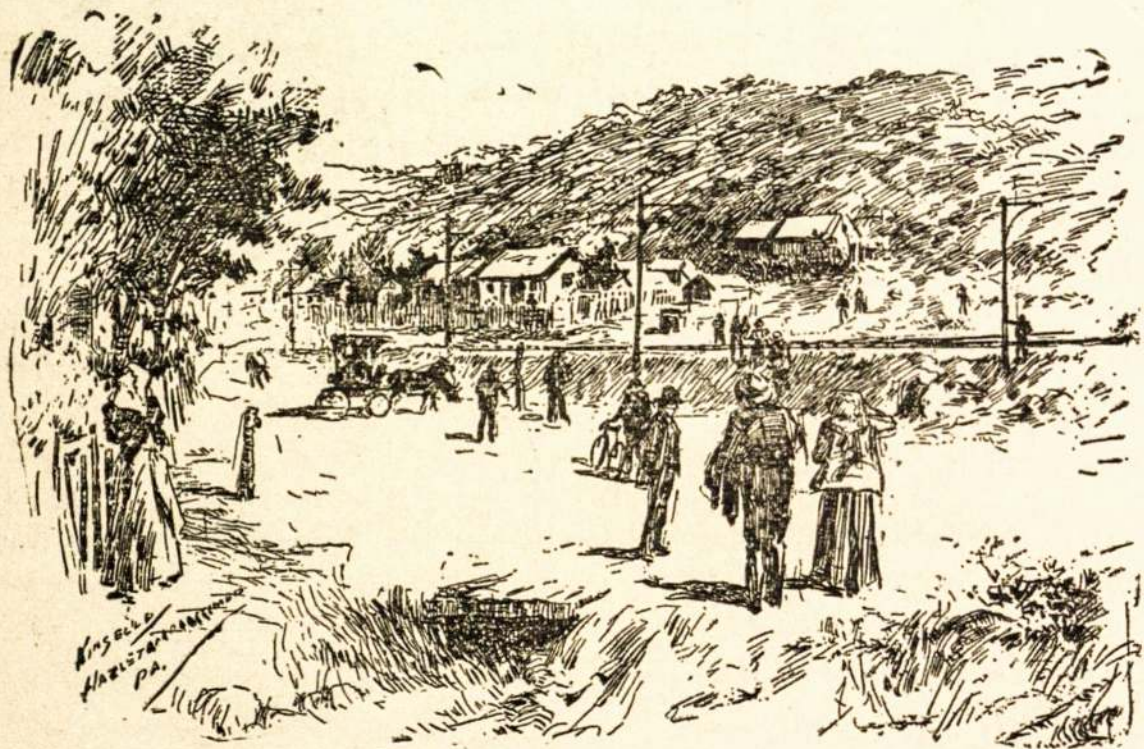
Neapykanta, kokią anglo-saksiskas gaivalas Amerikoje jautė dėl „foreignerių“, atėjusių (suprask slavų, lietuvių ir italų,) daėjo iki barbariskai žmogžudystei, kurią papildė, prisidengdamas valdžios ploszcziumi, szerifas Martin ir jo 102 deputatai.

Faktą užrašome į istoriską kroniką taip:

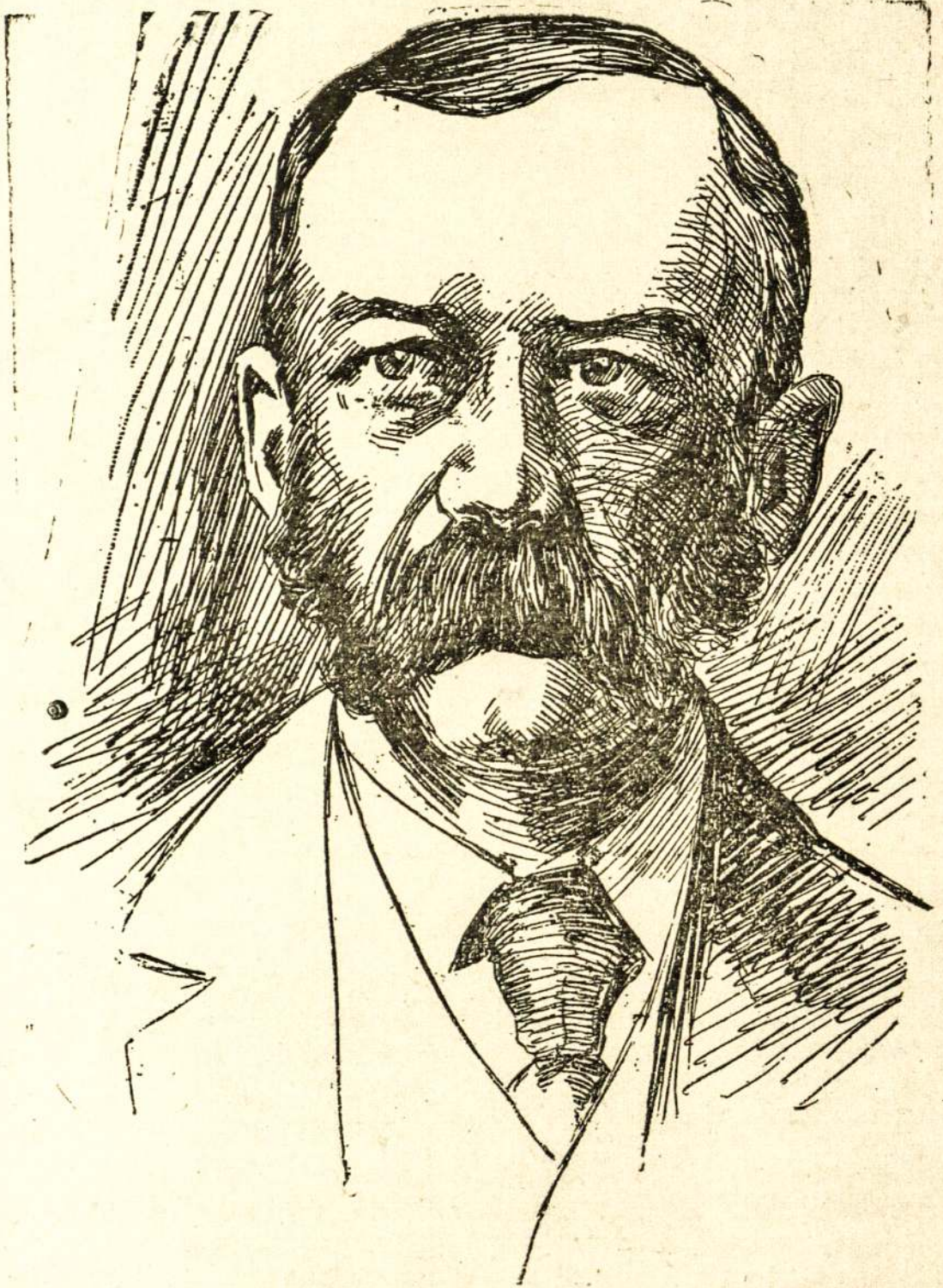
Anglekasyklų darbininkai, Hazletono apygardoje, Pensylvanijoje, pabaigoje Rugsjucio mėnesio, šių metų, sustraikavo. Prie straikuojanczių prigulėjo daugiausiai slavai ir lietuviai, nes tie buvo labjusiai skriaudžiami.

D. 10 Rugsėjo apie 500 straikuojanczių ėjo į kaimelį Lattimer, idant prikaltintu ten kastynėse dirbanczius draugus, kad teipgi sustraikuotu. Suom tarpu szerifas, neva perstatytojas valdžios, su savo nusamdytais pagalbininkais ant vieszkelio darbininkams pastojo kelią ir be jokios svarbios priežasties, pats žmones pradėjo aržinti ir revolveriu grasinti, o kad vienas iš darbiniku jam iszmuszė išrankos tą revolverį, szerifas liepė deputatams į darbinikus szauti iš vinčesterinių szaudyklių (nog 16 szuvių).

Szaudė į bėganczius. Szaudė net

Vieta ties Lattimer, kur likos suszaudyti straikieriai.

Szerifas Martin, žmogžudys nekaltu straikieriu.

per kelioliką minutų. Užmusztų buvo 21, sužeistų į 50, iš kurių keli jau mirė, ir likusieji kasžin ar visi išliks gyvi, užmusztuosius ir sužeistuosius kulkos beveik visus pagavo iš užpakalio, bebėganczius pasislepti. Toj vieta, ties Hazletonu, kurią vargšzai darbinikai nekaltu savo krauju apliejo, pasiliks ilgai, ant amžių, jų liudnoj atmintyje, o kraujas nekaltųjų iš ten pasikėlęs, gal szauks kada į dangų atmonijimo.

Darbinikai, rinkdami pinigūs ant provos su szerifu ir jo tarnais ir nelaimingų naszlių, privalo rinkti aukas ir del pastatymo toj vietoj kritusiems už darbą ricieriams a m ž i n o p a m i n k l o su paraszais keturiose kalbose: angliszkoj, lenkiszkoj, lietuviszkoj ir slavokiszkoj.

O kaip kadais žmogžudžius kražiečių – Klingebergį ir Orževskį, – dabartės Tėvynėj talpiname paveikslą nožmaus szerifo ant amžinos neszlovės ir paniekinimo.

Išz lietuvių Lattimer skerdynėj likos užmuszti ant vietos sekantieji:

1 Antanas Grikiš, paliko paczią ir 2 vaiku, paėjo išz Zailių kaimo, Simno par., Suv. gub.

2 Jon. Tarnavyczia, 40 m., paliko paczią su 3 vaikais, Suvalkų gub., Lazdijų par.

3 Pranas Keidelis, Veisėjų par., Suvalkų gub., nevedęs.

4 Rafolas Rakevyczia, Vilniaus gub., nevedęs.

5 Jokubas Tamosziunas, jau numirė, paeina išz Vilniaus gub., nevedęs, gyveneno Mt. Pleasant'e, Pa.

SUŽEISTI.

1 Kazys Dulys, Vilniaus gub., par. Daugupaczių.

2 Adomas Lapinskas, Vilniaus gub., Kleboniszkių kaimo, nevedęs.

3 Andrius Jieszmanta, Suvalkų gub. Lazdijų par., perszauta ranka, nevedęs.

4 Jonas Pecziukonis, Lazdijų par., Suvalkų gub., nevedęs.

Skaitlius lietuvių Amerikoje.

Kiekvienam butu akyva žinoti, kiek lietuvių gyvena Amerikoje. Tankiai galima susitikti su nuomone, buk skaitlius mūsų brolių Suvienytose Valstijose ir Kanadoje pervirszija 300.000. Tam, kurs važinėjo placziaus po Ameriką ir turėjo artesnius susidurimus su ezionik-szcziais lietuviais, tuojaus puola į akį, kad tas skaitlius yra perdidelis, kad mūsų tautiečių Amerikoj gal ir ketvirtos dalies tos sumos nėra. Geriausiu, žinoma, būdu isztirti tikrą skaitlių butų suraszymas visų lietuvių Amerikoje, — bet toks darbas yra negalimas.

liaus, lig sziol per laikraszčius buvo paduota tik išz dviejų vietų: Waterburio ir Scrantono. Abiejuose atsitikimuose pasirodė akyvas dalykas: — lietuvių atsirado mažiau, nekaip paprastai buvo manoma.

Pamėginkime suskaityti mūsų tautiečius Amerikoje.

Chicago giriasi turinti lietuvių į 14.000, bet isztikrųjų jų ten neyra daugiau 7–8 tukstanczių*). Kituose Illinojaus miestuose galima skaityti ne

*) „Lietuvoje“ kadaisiai buvo paduotas statistizskas suraszas lietuvių Chicagoje, bet asz dabar jo neatsime- nu. Pr. aut.

Bandymai šuraszo lietuvių skait-

daugiau kaip 2—3 tukstanczius, teip kad visame Illinojuje skaitlius musų tautieczių neisznesza daugiau 9—10 tukstanczių. Michigan'o ir Ohio's valstijose daugių — daugiausiai yra 1.500 ar 2.000; Brooklyn'e, New York'e ir aplinkėse lietuvių yra į 4.000; Naujoje Anglijoje, teippat kaip Philadelphiaje su Baltimore, galima skaityti po 4.000. West Virginia turi nedaugiau kaip 1.000, Pittsburgė ir apilinkėse rasis nog 4 iki 5 tukstanczių lietuvių.

Pennsylvanijoje, kloniuose Lackawannos ir Wyomingo (nog Forest City iki Wanamie ir Glen Lyon) lietuvių gyvena nedaugiau 10.000 (skaitoma paprastai į 20.000); ant viso gi ruožo nog Freeland'o per Hazleton'a, McAdoo, Mahanoy City, Minersville, Shenandoah, Mt. Carmel 15—20 tukstanczių.

Jeigu priskaitysime prie to dar 10.000 lietuvių gyvenanczių kitose vietose, — isz viso mus tautieczių Amerikoje bus (imame didžiausius skaitlius):

Illinojuje	10.000
Michigan'e ir Ohio'je	2.000
New York'e ir New Jersey'e	4.000
New England	4.000
West Virginijoje	1.000
Pennsylvanijoje ir Maryland'e	38.000
Kitose vietose	10.000
	<hr/>
Viso	69.000

Kaip kur gal priskaityta perdaug, kaip kur gal per mažai. Del tikrumo pridėkime prie abelnos sumos dar 6.000. Iszviso atrasime 75.000. Daugiau buti negali.

Septyniasdeszimt penki tukstancziai — tai ne trys szimtai tukstanczių.

SELIMAS.

Bibliografija.

Sudna Die-
na. Para-
szė angl.
kalboj
Edv. Youn-

gas. Lietuviszkai sudėjo Laurynas Ivinskis. 1897. Spaustuvėje „Garso Amerikos Lietuvių“ Shenandoah, Pa.

„Sudna Dieda“ ir „Naktys“ Youngo, garsaus savo laike angliszko dainiaus, yra iszverstos beveik į visas civilizuotų tautų kalbas. Sudna Diena teiposgi jau gana seniai likos iszguldyta ir į lietuviszką kalbą. Iszverte ją Laurynas Ivinskis. Kalba Ivinskio rods buvo gana gryna, rasyta vienog buvo žemaitiszkoj tarmėj ir eilevyme, rados daug keblumo. Vertimą Ivinskio, kas link kalbos ir eilevymo, neatbutinai reikėjo pertaisyti, pertat ir iszdavimas virsz minėto veikalo gan ilgai užsitraukė. Prie taisymo darbo rods daug buvo, bet užtat turime dabar savo kalboj didelės vertės knygą. Sudna Diena rasyta eilėmis.

Nesiprieszink. Komedi-
ja vienam Akte. Len-
kiszka paraszė Przy-
bylskis, lietuviszkai su-
taisė Selimas. 1897. Spaus-
tuvėje „Garso Amerikos
Lietuvių“. Shenandoah,
Pa.

Yra tai viena isz geresniu komedi-
jų lenkiszkoj raszlevoj. Veikėjų ne
daug reikia, todel ji geriausiai tiks

musų draugysčių teatrų. Musų draugystės rengiamos teatrus, dėl stokos kam nors tinkanczių lietuviszkoj raszlevoj, tankiai priverstos buvo griebti tokias, kokias tik kas nors parupino. Dabar, pasidėkavojant „Garso“ spaustuvei, turime jau porą tikrai gerų dramatiszkų raszty. Rods jie ne originaliszki, bet ką daryt, jeigu kam nors tinkanczių originaliszki neturime. Kol neatsiras tarp mus tikri dramatiszki raszėjai, mes priversti esame pasinaudoti iš svetimų raszlevų. Rupestringumas „Garso“ tame yra tikrai pagirtinas.

Isz ganymas vargdienio. Pieszinsys Jono Szliupo, M. D. Antras spaudimas. Spaudinta spaustuvejė „Kardo“, Baltimore, Md. 1897 m.

Apie vertę szitos knygutės laikraszčiai raszė iszėjus pirmam spaudimui. Kaip visuose p. Szliupo rasztuose, teip ir czion yra gana svarbių žinių, tik viską gadina autoriaus vienybystė: ko jisai niuzkenczia, pas tą jieszko tiktai pikto.

In rankiai Szventos Inkvizicijos. Torturos vartotos 18-tam ir 17-tam szimtmetyje, dėl praplatinimo krikščionybės. Pagal Geo Macdonald. Iszleido V. Karalius. Spaudinta „Kardo“ spaustuvejė. Baltimore, Md. 1897 m.

Yra tai iszversta iš angliszkos kalbos dalis tendentiszko Macdonaldo

raszto. Apie tuos įrankius raszė daug raszėjų: prancuziszkoj, vokiszkoj kalboj apie tai yra gana raszty ir anie turi gana didelę vertę, vienog apie Macdonaldo darbą to pasakyti negalima: tasai neraszė savo knygos idantiką nors iszaiszkinti, bet vien idantiką išdėstyti, todėl nė nesistengė jis parasztyti istorijos, tik paszkvilių. Ką pasiekti norėjo, tą ir padarė. Paszkvilių niekur prie literatūros nepriskaito. Tokį tai darbą paleido tarp lietuvių „Kardo“ spaustuvejė. Užtai nors mums truksta visokių moksliszkių rankvedžių, nėra kam jų iszleidimu užsiimti, kadangi mes iszleidinėjame netikusias, verstas iš svetimų kalbų knygutes su paszkviliais. „Kardas“ mus apdovanojo jau antra, pirmoji yra „Krituliai Szviesos“, teipogi versta iš angliszkos, kalbos.

Elizabete, N. J., pradėjo iszeidinti naujas laikrasztis „Pasaulė“. Iš poros numerių negalima spręsti apie laikraszcio vertę, o lig sziol tik tiek ano matėme. Pirmame numerij beveik nieko nėra naujo, bet visas perspaudinta iš kitų laikraszczių, minėtinai straipsniai iš „Garso“.

„Lietuva“ paliovė iszdavinėjusi angliszką priedą ir dabar tasai laikrasztis iszeina vėl tik lietuviszškai, kaip ir seniaus buvo. Minėtas priedas isztikro teip prie „Lietuvos“ buvo reikalingas, kaip penktas ratas prie vežimo.

Lietuviszka kronika.

§ Paskutiniame laike jaunieji kunigai Kauno diecezijoje parapijinėse knygose lietuviszkas pravardes ir vardus pradėjo rasztyti lietuviszškai (teip kaip priguli). Nepasidabojo vienog tai diecezijos urėdai ir, kaip pranesza „Varpas“, konsistorius nubarė už tuos „litvomanus“ kunigus už jų „netikusį raszimą“ ir liepė vesti listrus „senviszku budu:“ nerasztyti Ona, o tik Anna, nerasztyti Juozas, o tik Josif, Vincas, tik Vikentij t. y. mas-

koliszikai. Jei ne lenkiszikai, tai geriaus lai buna maskoliszikai, bile tik ne lietuviszikai.

§ „Varpas“ suskaitė pinigų paaukautus ant lietuviszkių reikalų, kuriuos prisisavino prūsų lietuviai: Zaberamas pasilaikė 8.000 rubl. paaukautų vyskupo Volonceausko; Mikszas pasilaikė 234 markes, sudėtas ant iszleidimo Daukanko istorijos. Veyeris prisavino 2394 rub. paaukautus p. Lauryno. M. Jankus nu-

suko 1000 rb. laikrascezių turto.

§ Javų prekės Lietuvoj szimet žymiai pakilo. Pietinėse Maskolijos gubernėse javai suvis neužderėję, todėl maskolių rėdas ketina suvis uždrausti vežt javus isz Lietuvos į užrubežį.

§ Skaitantieji arba platinantieji lietuvisznas kniugas, sugauti per maskolių valdžią jau nebus atiduodami po sudu, kaip tai budavo pirmiaus, tik bus korojami administratyviszku budu per žandarus ir policiją. Sudas mat per lengvai tokius baudė (teip raszo „Ukinikas“).

§ Namai del beproczių del visų Lietuvos apygardzių busę pastatyti už pusantro milijono rublių ties miestu Vilnium.

§ Chicagoj prie vietinės lietuviszkos parapijos jau pernai likos užvesta mokslainė. Pirmiaus ten mokino mokytojas, nog pradžios szių metų likos užvestos sesers, bet, jei tikėti laikrasceziams, anos yra lenkės ir lietuviszškai mokyti negali.

§ Pittstone užsidėjo draugystė Blaivystės, kuri stropiai rupinasi apie skaitymus ir apszvietimą. Žada prigulėti į Susivienijimą.

§ E. St. Louis. lietuviszka bažnyčia jau likos užbaigta. Paszventinimas atsibuvo 12 d. Rugsėjo.

§ Shenandoah'rije susitvėrusi nauja draugystė po varlu „Simano Daukanto“. Busenti labdaringa, o kartu rupinsis ir apie knigyną.

Lietuviu protestai.

Priesz barbariszką szerifo ir jo deputatų galvažudystę buvo laikyti sziose vietose:

§ Shenandoah'rij d. 12 Rugsėjo, bažnytinėj salėj. Žmonių buvo į 2000, daugiausiai lietuvių. Rezolucijos buvo smarkios. Ant ryt buvo laikoma iszkilminga Dievmaldystė už užmusztuosius. Kun. A. Milukas pasakė puikų pamokslą.

§ Shamokine, Pa. d. 13 Rugsėjo ant Linkoln hall'ės praleszimai buvo laikyti apie ar szesiose kalbose. Daug buvo svetimtauczių. Iniciativa vienog mitingo paėjo nog lietuvių.

§ Mt. Carmel, Pa. d. 14 visose bažnycziose buvo dievmaldystė. Mitingas laikytas ant Keefer'io halės. Žmonių buvo į 4000. Pradžią padarė lietuviai.

§ Minersvillėj mitingai buvo d. 15 ir 16 grynai lietuviszki.

§ Chicagoj buvo pakeltas protestas d. 19. Iszrinktas komitetas renka aukas.

§ Philadelphijoje suszaukė mitingą del protestavimo vietinis politiszkas kliubas.

§ Elizabeth Port lietuviai skaitliuje 200 ir pakėlė protestą priesz Lattimer'o pjovynę.

§ Plymouthe buvo laikytas mitin-

gas ir kalbėta priesz Hazletono pjovynę d. 17 Rugsijuczio.

§ Union City, Conn. d. 19 Rugs. laikė susirinkimo vietinės szv. Jur. dr.ės buvo laikytos prakalbos apie Hazletono straiką ir dėtos aukos.

§ Baltimorej, Md. protestą priesz szerifo Martin'o nežmoniszką barbarystę pakėlė 300 lietuvių d. 15 Rugs.

§ Scranton'e lietuviai priesz Hazleton'o pjovynę protestavo 26 dieną Rugsėjo.

§ Hazletono lietuviai protestavo net kelis kartus kartu su kitų tautų darbinikais.

In komitetą del rinkimo'aukų del naszlių ir siratų po nuszautų darbinikų ir del vedimo bylos, kad szerifas ir jo deputatai butu kaipo žmogždžiai pakoroti, yra aprinktas Hazletono ten tikras komitetas, į kurį prigul ir du lietuviai: Kn. Martiszius ir J. Kazakevyczia, Susiv. Liet. sekretorius.

Neužilgo bus Susiv. Seimas. Vertėtu, kad Seimo delegatai nuspręstu, idant ir Susivienijimas isz savo kasos ant to dalyko ką paaukautu.

Susivienijimas galės nog savęs paduoti protestą pas gubernatorių, jei ant to pristos delegatai.

Vardan teisybes

Pas mus ir kitur.

Visos tautos, gyvenancios Suvienytose Valstijose Amerikos turi savo susirizimus, savo Susivienijimus. Patys anglai, seni Amerikos gyventojai, yra susijungę į dideles politiskas, tikėjimiskas arba pramoniskas organizacijas. Airiai per tautiskai-katalikiskus Susivienijimus dideliai daug nuveikė del pakėlimo savo vardo Amerikoje ir suteikė didelę pagelbą del vargstancios savo tėvynės Irlandijos. Teip lygiai ir kitos gimines.... Kodel gi tik mes lietuviai esame teip apsileidę, teip n'iszmaną, teip apie savo reikalus, apie savo labą netboja? Kita met sueis lygiai trisdeszintis metų, kaip lietuviai pradėjo apsigyventi Amerikoje, o per tuos trisdeszimt metų ką mes padarėme? kuom galime priesz kitus pasigirti?

Priesz 12 metų pasisekė, teisybė, užmegsti ir lietuviszką Susivienijimą, bet per keletą metų, pradzioje, tame mus Sosivienijime buvo daugiaus vaidų sukelta, ne kaip naudingų užmanymų invykrinta. O ir szendien, kaip Susivienijimas gyvuoja? - ką vieni pataiso, tai kiti sugadina, o vis per pavidėjimą ir per savo fanatizzką neapykantą ir per savo užkietėjusį kvailumą.

Kaip szendien Susivien. stovi? — turi į 12 szimtų sąnarių, kurie moka į Susivien. menką mokestį ir gauna

menką posmertinę. Turi mėnesin laikrasztį, kuris isz mielaszirdystės tik už menką prekę yra spaudinamas ir isz pasiszventimo per gerus tautiecius, už dyką, del labo brolių, raszomas. O atsiranda lietuviai, kurie nē tų kelių centų ant organo nenorēt paszvesti, ant abelnų, tautiszky mus reikalų nieks nenorēt atkauti, ale norēt vienog, kad įdėję kelis centus, tuoj szimtus dolerių atsiimtu. Tokiems reikēt suprasti, kad Susiv. negali duoti, jeigu pats negauna. O antra, reikēt suprasti, kad Susiv. da vis malonēt, kad nog posmertinių keli centai užsiliktu ant tautiszka-lietuviszkų reikalų. Susiv. iszrinkti virszinikai ir abelnai Susivien. prieteliai dirba ne vien del to, kad tam ar kitam iszmokėti didelę posmertinę, ale kad per Susivien. ir szį tą del lietuviystės nuveikti.

Kitų tautų Susivienijimuose pajautimas abelno labo tik yra didesnis nei pas mus.

Prisižiurėkime kad ir į lenkų Susivienijimus, o pamatysime, kad mes žemiausiai stovime.

„Z w i ą z e k N a r o d o w y“, gal labjausiai prasiplatinęs, užsidėjo veik tuomi pat laiku, ką ir Susivienijimas L. A., szendien turi į 10.000 sąnarių, turi Chicagoje už kelioliką tukstanczių dolerių savo locną tautiszką namą, turi savo spaustuve, sa-

vo didelį nedėlinį laikraštį, turi ke- lioliką tukstanczių gatavų pinigų ka- soj. Redaktoriui laikraszcio moka į \$1.000 dol. algos, sekretoriui 1200 dol., kasieriui 600 dol. Posmertinė iszmoka mirus kiekvienam \$900 dol.

— Taigi, sakysit, o kodėl mus Su- sivienijime nėra to viso, nedėlinio laikraszcio, kodėl mes nintaisome savo tautiszko namo, kodėl pas mus tokia menka posmertinė?

— Pas mus, mano mieli, butu vis- kas da geriaus ir puikias — dailes- nis namas ir puikesnis laikrasztis ir daugiau nei Związkas mokėtume posmertinė, jeigu mus broliai teip norėtu mokėti į Susivien., kaip kad Związko sąnariai moka į savo. — Ant posmertinių jie moka nog \$1.50 iki 2.00 kas mėno, teipgi musiszkie isz- moka, gali sakyt, per metus tiek, kiek Związko sąnariai per vieną mė- nesį.

Toliaus, kiekvienas Związko sąna- rys moka ant metų po 60 centų ant užlaikymo laikraszcio. Deszimts tukstanczių sąnarių po 60 centų, tai susideda \$6.000. Nedyvai, kad už tokius pinigus galima užlaikyti pui- kų laikraštį.

Apart to kiekvienas Związko sąna- rys moka vėl po 60 c. ant metų ant teip vadinamo „geležinio kapitalo“, ant ko per metus susideda kita 6.000 dorelių.

Iszeina, kad lenkiszkas Związkas, apart riebių posmertinių, ima da nog kiekvieno sąnario 120 centų per me- tus extra ant laikraszcio ir ant tau- tiszkių dalykių, nedyvai tad kad teip puikiai stovi.

O mes lietuviai, mes iszmokame į Susivien. ant metų viso 2 dol. ir už- tat norėtume ir didelių posmertinių ir puikias laikraszcio ir da kas žin

ko, o kad nors mus daugelis prie Susi. prigulėtu?

Mislinant, kad vien tik Związko sąnariai teip suriai moka?

„Zjednoczenie Rzymsko- Katolickie“, kitas lenkų Su- sivienijimas, pastatytas lygiai ant tų pat pamatų, ką ir Związkas. In tą priguli į 12.000 sąnarių. Iszmoka teipgi kiekvienas sąnarys nog 1.50 iki 2 dol. ir daugiau per mėnesį ant ant posmertinių, po 60 centų moka kiekvienas per metą ant laikraszcio (organo Zjednoczenie's „Narod Pol- ski“) ir po 60 centų ant tautiszkių rei- kalų. Posmertinė „Zjednoczenie“ moka 1000 dol.

„Zjednoczenie pod opie- ką Przen. Maryi Panny“, aplinkinėse Milwaukės. Tas Susi- vienijimas neperseniai uždėtas, skai- to į 3.000 sąnarių. Posmertinė mo- ka \$900. Iszdėta posmertinė pagal sąnario senumą teip: sąnarys iki 21 metų moka už kiekvieną mirusį po 33 centus; sanarys nog 21 metų iki 30 moka po 2 centu daugiau t. y. po 35 už kiekvieną mirusį, nog 30 iki 40 metų vėl po 2 centu daugiau ir t. t. Inžengtinė mokestis teipgi iszdalyta pagal amžio senumą. Ne- priima į tą Susivienijimą kitaip, kaip tik po apžiurėjimo daktaro.

„Unija“, sėdybą turi vakarinė- se valstijose ir mieste Buffalo, Są- narių skaito apie pusketvirto tuku- stanczio. Posmertinė moka \$900. Ligustam arba sužeistam gyvam da posmertinę visą arba dalį iszmoka. Posmertinių iszmoka nog \$18 iki 21 dol. ant metų kiekvienas sąnarys. Organų yra laikrasztis „Wiarus“, iszeinas mieste Winnona, ant to kiek- vienas sąnarys moka po 60 centų ir po 60 centų ant „geležinio kapitalo“

„Kasa Robotnicza“ Pennsylvanyjoj. Uždėta pradžioj pereitų metų, o jau turi į 1200 (tiek kiek mus Susiv.) Posmertinės moka \$600. Priima tik iki 40 metų. Mokesčiai išdėstyti teip: kiekvienas sąnarys moka ant kiekvienos posmertinės po 70 centų, o jeigu per mėnesį mirtu daugiau nei du, tai už kiekvieną daseda da po 50 centų. Ant „geležinio kapitalo“ moka kiekvienas ant mėnesio po 15 centų.

Teip yra pas lenkus. Pažiurėkime dabartės, kaip yr pas Slavokus, kuriuos mes iszjuokdami vadiname ungarais.

Tie turi Amerikoj du dideliu Susivienijimu, nors ju czion yra neka daugiaus kaip mus lietuvnikų.

Narodny Spolek. Skaito į 10.000 sąnarių. Posmertinės moka \$600 dol. Moters ir vyrai priguli ant vienokių tiesų. Ant laikraszczio ir tautiszkių dalykų kiekvienas moka po 120 centų ant metų. Sudeda tokiu budu 12.000 dol. Apart to „spolkui“ užsilieka da daug nog posmertinės. nes anos iszdalytos teip, kad nog kiekvienos posmertinės visz tiek liktu kasoj.

Jednota, antrasis Slavokų Susivienijimas, teipgi turi į 10.000 sąnarių. Posmertinė, kaip ir Spolke 900 dol. Inžengtinės mokesties deda kiekvienas iki 18 metų 2 dol., o nog 30 iki 45 - 6 dol. Posmertinė yra iszdalinama, bet tokiu budu, kad vis beveik dviguba suma, kurią reikia iszmokėti, įeitu į kasą, ir teip: mirus vyrui kiekviens moka (dabartiniame laike) po 11 centų, o moterisz kei po 5 centus, viso tada iszmoka 16 centų, — 10.000 sąnariu po 16 centų, sudės \$1.600, o iszmoka tik 900 dol. teip, kad 700 dol. nog kiek-

vienos posmertinės lieka kasoj. Apart to po 120 centų kiekvienas moka per metus ant laikraszczio ir ant „geležinio kapitalo“.

Rusinai Amerikoj ir turi du dikto-ku Susivienijimu:

„Sojedyne“ , kuri skaito virsz 6.000 sanarių. Kiekvienas sąnarys moka ant mėnesio po 50 centų ir gauna posmertinės 400 dol. *) Ant užlaikymo laikraszczio moka kiekvienas sąnarys \$1.20 centų per metą. Laikrasztis „Ruskij Vjestnik“ iszeina sykį ant nedėlios. Laikraszczio redaktorius ima isz Sojedinenijos 1.200 dol. ant metų, laikraszczio kėravitojas \$300 ant metų. Sekretoriui moka \$600 ant metų. Jeigu urėdinikai centraliszko komiteto kur urediszkai važiuoja, moka jiems tikietta ir \$4 00 ant dienos. Priima „Sojedinenije“ tik draugystes ir už pinigus nesurinktus arba nedarinktus ant posmertinių atsako draugystės ir turi iszmokėti isz savo kasos. Yra ten teip: jeigu kurs sąnarvs draugystės prigulinczios prie „Sojedinenijos“ nenorėtu į ją prigulėti, tada jį braukia ir isz draugystės. Pas rusinus retai kuri draugystė nepriguli prie Susivienijimo.

„Sojuz“ — bus da tik trys metai kaip užsidėjo, o jau mus lietuvius pralenkė, nes turi į 1.300 sąnarių ir per 3.500 dol. kasoj. Sojuz priima ir kuopas. Mokestis 50 centų ant mėnesio. Posmertinės gauna, kad numirszta, 500 dol. Organu yra laikrasztis „Svoboda“. Sojuz duoda isz

*) Per paskutinį Seimą, szimet, posmertinė likos pakelta ant 600 dol., užtat ir mokestis atsakancziai likos padidinta. Mokestis ir pas juos dabar yra iszdalinama.

savo kasos tam laikrasceziui pagelbos sumoj 50 dol. ant mėnesio, norintie jie sąnariai jį gauti turi užsimokėti pilną prenumeratą.

Madjarai, kurių skaito Amerikoje 25.000 ypatų ir turi net du Susivienijimu, moka jie abiejuose Susivienimuose po kiekvienam mirusiam draugui po 1 dolerį kiekvienas.

Kaip jums, skaitytojai, szi Susivienijimų istorija iszrodo? man rodos, kad ji mums tik sarmatą daro. Asz tyczia czion sustacziau vien Susivienijimus „foreignerių“ t. y. paskesniojo laiko ateivių, kuriuos anglai Amrikoje skaito už žemiausius, bet kas link susivienijimų, tai žemiausias isz jų visų kelis syk stovi augsz cziaus už mūsų vienatinį tautiszką Susivienijimą visų Amerikos lietuvių.....

Sarmata mums, lietuviai, kad mes neturime jokio tautiszko pajautimo, draugiszkos meilės, patraukimo prie vienybės ir brolystės, sarmata mums, kad mes patys apie savę nieko nesirupiname — ēsam pavydus, skopus, pikeziurnos, apie nieka netboją....

Kaipgi nebus sarmata?

Sueisi, daleiskim, tu kada ungarą (slovaką). Iszsisznezēsita judu apie tautystę, apie susivienijimus... ir jis tavęs užklauso.

— Ar ir jus — sakys — lietuviai turite kokį susivienijimą?

— O kaipgi, — tu jam drąsiai atsakysi.

— Mes turime — sakys jis tau — du susivienijimu, prie kiekvieno priguli po 10 tukstanczių sąnarių, o pas jus kiek?

— Mes turime tik vieną susivienijimą ir prie to priguli tik 12 szimty — prisipažysi tu jam susisarmatijęs.

— Tai kiba — sakys — da tik szimet užsidėjote tą susivienijimą, kiba pas jus per didelės mokestys, kiba urėdnikai per dideles algas ima, kiba.....

O kaip tu jam iszpasakosi visą savo Susivienijimo surėdyma, nemeluodamas iszdēsi visą jo stovį, atsidus ungaras ir pamislys, kad „lietuviai tautiszkoje vienybėje žemiaus už ungarus stovi“.

Inteligentas.

Knigynas.

Sekanczios knygos iėjo į „General S. L. A. Knigyną“.

	kiek tomu dovana.			
1	Historia Litwana Ko-	2 Kn. A Burbos	7	Nesselmano lietu-vo-
	jalovicz.			kiskzas žodynas
2	Dzieje narodu litew-		8	Historya Litwy (nakla-
	skiego Narbutt'o	9 Kn. A Burba		dem tow. lit. Želmuo)
3	Vilno, J. I. Kraszewski	4 Kn. A Burba	9	Liet. Kalendorius, nog
4	Vienybė Lietuvnių			1893 iki 97 metų
	nog 1889 iki 1896 metų	8 Kn. A Burba	10	Varpas '89, 90 ir '91 m.
	Vien. nog 1893 iki 19-			„ '95 ir 96 m.
	96 m. (antras exempl.)	V. Žukautskas	11	Ukinikas '90 m.
5	Istorija Katal. Bažn.			„ '95 ir 96 m,
	(2 exempl.	1 Kn. A Burba	12	Garsas A. L. '94 m.
				„ '95 ir '96 m.
6	Valtis(laikr. 2 exempl.)	1 Kn. A Burba	13	Rytas 1896 m.

[Kaupo

1 tomas Kn. A

3 t. VZukautsko

1 t. VZukautsko

5 t. V Žukautsko

3 t. P Mikolainis

2 t. VŽukautskas

1 t. P Mikolainis

2 t. VŽukautskas

1 V Žukautskas

2 Gars. Pub. Co.

1 Ryto Rėdytė

1896 m. (2-as exempl.)	V Žukautskas
14 Aszvieta '92 m. No. 1 2 3 4 5 6	V Žukautskas
Apszv. '93 m. N. 7 8 10 11 ir 12	V Žukautskas
15 Z najstarszych czasow plemienia litewskiego. K Skirmunt.	1 Kn J Žilinskas
16 Russko-Polskija Otno- szenija — graf Leliva	1 K. J. Kaulakis
17 Položenije litovcev v Russ. gosudarstvie gr. Lelyva (2 exempl.)	1 Susiv. Savastis
18 Budas Sen. lietuvių, S. Daukanto (2 exempl.)	1 Susiv. Savastis
19 Europos Istorija (2 ex.)	1 Susiv. Savastis
20 Kražių Skerdynė (2 ex.)	1 Susiv. Savastis
Kn. Jonas Ž.	
21 Tėvynė 1896 ir '97 m.	2 Susiv. Savastis
22 Žiemos vakaro adynėlė Jankų Mart.	1 Kn. J Žilinsko
23 Padėjimas lietuvių tau- tos Rusų vieszpatystėj	1 Kn. A. M. Mi- luko
24 Duonos jieszkotojai	1 Garsas Pub. Co
25 Baltas Karžygis	1 Garsas Pub. Co
26 Rinkimas Vaito	1 „ „ „
27 Du Broliu	1 „ „ „
28 Dėvoniszkių Kryžius	1 Kn. A Milukas
29 Tetervinams Burkuoj.	1 Garsas Pub. Co
30 Paskutinės Miszios	1 Kn. AMMiluko
21 Žentas del Porodcs	1 Kn. A Kaupas
32 Nesiprieszink	1 Kn. A Kaupas
33 Sudna Diena — Ivinsko	1 Kn. J Žilinsko
34 Duonelaiczio rarsztai	1 Kn. Burbos ir A M Miluko
35 Lietuviszkos Kanklės	1 Garsas Pub. Co
36 Birutos Kalnas	1 „ „ „
36 Stacijos	1 Kn. A Burba
38 Dziela A Mickievicza	4 Pirktos del kni- [gyno-
39 Dziela J. Slovackiego	4 „ „ „
40 Kobzar Szevczenkos	1 „ „ „
41 Marya Malczewskio	1 „ „ „
42 Radzewiczowny Pisma	13 „ „ „
43 Rys dziejow literatury Polskiej	1 „ „ „
44 Sbornik bibliograficzės- kich materialov dla sta- tistiki Litvy Baltromai- tisa.	1 „ „ „

RANKRASZCIAI.

- 1 Sudna Diena raszyta L.
Ivinskio su pertaisymais 1 Kn J Žilinskas.
p. Jono.

Kaip matome užmanymas uždėti Centr. Susiv. L. A. knygyną jau yra įvykdytas. Viso knygynė yra knygų net 95 tomiai. Tarpe tų keliolika dideliai svarbių, retų ir brangių. Aukautojams varde Sus. vienijimo Centr. Kom. sudedu szirdingiausia padėkavonę. Susyk atsiszaukiu į lietuviszkų knygų iszdavėjus ir szejp gero noro lietuvius, kad neužmirsztu ir tolymesnėmis aukomis Susiv. Knygyną didinti. Kn. J. Žilinskas.

XII Seimas S. L. A.

Kaip žinoma atsiliks 19 ir 20 dieną Spalinio, mieste Philadelphijoje. Delegatai nuvaževę galės apsistoti: Mitchell's Hall, corner Fifth str. ant Washington ave, No. 500—502, ant kurio tai hotelio laike tęsimosi mūsų Seimo bus paraszas: „The Headquarters of Lituanian Convention“.

Sesijos bus laikomos nepertoli nog ten: 329 Washington ave, tik pusantro bloko nog hotelio.

Prakalbos, teatras ir balius atsiliks halėje ant: 551—553 North Fifth str.

Pirmą vakarą t. y. 19 d. Spalinio, priesz prakalbas bus iszkilminga paroda, kad ir amerikiecziai pažintu lietuvius, bus trys ar keturi benai muzikos. Dalyvumą ims keturios draugystės, du kliubai, kriauczių unija et c. . . .

Draugystės ir kuopos privalo pasirupiti, kad kiekviena turėtų savo perstatytojus — delegatus ant seimo. Pagal 10 seimo (Shenandoah'o) nutarimą draugystės ir kuopos turinczios per 30 sąnarių gali iszrinkti ant seimo 3 delegatus.

Sąnariai prisirasę nog 1 Aug. iki 1 Spalių. No. kp. 19 1 Anelė Burkauckienė No. 51 1 Jonas Jeruszeviczius „ „ 2 Simas Subaczius

- .. 16 1 Ant. Kaczinauskas
- .. „ 2 Magdē Kaczinauckiene
- .. „ 3 Juozas Aimanavicius
- .. 34 1 Jonas Malinionis
- .. „ 2 Juozas Jakaviczė
- .. „ 3 Petras Stanionis
- .. „ 4 Dom. Vilkunas
- .. 9 1 Kazis Varszaviczė
- .. „ 2 Alena Vorszaviczė
- .. 38 1 Motiejus Venckeviczia

Persikėlė:

isz kp. No. 10 prie kp. No. 13

1 Ad. Matuleviczia

2 Aug. Matulevicziene

ATTAISYMAS KLAIDU:

No. 9 „Tėvinės“ kp. No. 37

Vietoja Gagznienė, turi buti Giegz-
nienė.

No. 9 Tėvynės apgarsiti 7 sanariai
prie draug. No. 34 turi buti perkelti
prie kuopos No. 60.

GROMATNESZIS.

T-a i r. I k i s z B r. Eilės, ku-
rias Tamista prisiuntei nėra naujos,
jau buvo spaudintos, todėl Tėvynėj
nepatilps.

Norintiems gauti Sus.
L. A. konstituciją. Kreip-
kitės pas Susiv. sekretorių.

Stovis kasos.

Iki 1 d. Spal. buvo:

įėjimo: 3433.45

iszdavimų: 1725.91

Liko: 1707.54

Nuo pernai metų: 1471.90

Isz viso kasoj 3179.44

Skaitlius sanarių.*)

Kuopos ar Dr. N	Senų Sanarių	Naujų nog 1897	Suspen- duotų.	Kuopos ar Dr. N	Senų Sanarių	Naujų nog 1897	Suspen- duotų.
1	—	—	—	35	23	—	2
2	68	—	3	36	8	—	2
3	35	—	—	37	5	1	—
4	30	—	8	38	36	3	2
5	4	—	1	39	14	—	—
6	42	1	14	40	10	6	1
7	31	3	21	41	8	—	2
8	—	—	—	42	5	—	—
9	75	2	1	43	67	2	7
10	30	7	7	44	—	—	—
11	40	3	1	45	16	—	1
12	30	—	3	46	19	—	1
13	31	2	21	47	—	—	—
14	35	1	2	48	12	—	1
15	13	4	5	49	2	—	3
16	10	4	1	50	14	—	1
17	35	1	4	51	15	2	—
18	7	—	1	52	17	1	1
19	16	1	1	53	3	1	—
20	60	1	1	54	—	—	—
21	25	1	—	55	—	—	—
22	12	1	—	56	13	—	—
23	8	—	—	57	3	—	1
24	—	—	—	58	4	4	—
27	—	—	—	59	—	3	—
28	24	—	2	60	—	7	—
29	3	—	—	—	—	—	—
30	20	1	2	—	—	—	—
31	33	3	13	—	1066	71	143
32	31	1	3	—	71	—	—
33	15	—	2	—	—	—	—
34	10	4	1	—	1137	—	—

J. Kazakevyczia,
Susiv. sekr.

✧ P A S ✧

J. Miliuoka

308 W. Centre street. Mahanoy City, Pa.

galima pirkti kuopigiausiai laivakortes geriausių šipų važiuot. Prieg-
tam leidžia pinigų tiesiog in Lietuvą, Rusiją, Lenkiją ir visas kitas
Europos szalis. Teipgi laikau saliuoną, kur kiekviens Lietuvis gaus
gerą priėmimą ir rodą.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue,

CHICAGO, ILL.

*Mano Dirbtuve tapo
Apdovanota*

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Paro-
dos už rupeštingą, tei-
singą ir artistizką isz-
dirbimą.

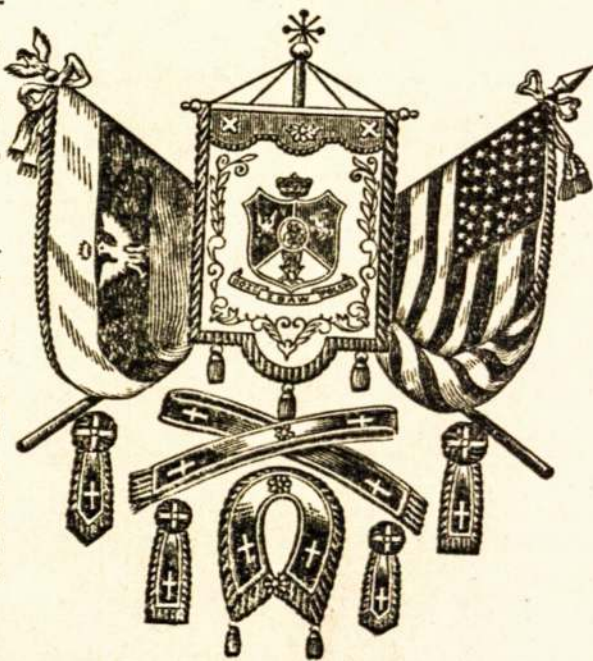

**KARUNŲ, SZARPŲ,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZAL-
KINIŲ LAZDŲ ir tt.**

Turiu už garbę apreikszti guo-
dotiniems Kunigams ir guodotin.
Draugystėms, kad asz dirbu wi-
sus augszcziaus paminėtus daig-
tus **Pigiausei, Teisingiausei**
ir Geriausei, nes per 30 metų
užsiimdama iszdirbimais įgijau
geriausę praktiką ir dėl to galiu
wiską padirbt pigiau ir geriau ne-
gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Garsas Amerikos Lietuviu,

geriausias ir pigiausias lietuviszkas laikrasztis, talpina naujausias žinias isz viso svieto ir puikias istorijas; iszeina Szenadorije kas subata.

Kiekvienas GARSO skaitytojas gauna už dyką kitą nedėlinį laikrasztį.

„Lietuviszka Kningina“,

kurs talpina tik geresnes apysakas ir moksliszkus straipsnius.

„Lietuviszkas Kningynas“ ypatingai rupinasi ir duoda rodas, kaip uždėti lietuviszkas skaitinyezias.

Svarbiausi mūsų rasztinikiai raszo dėl GARSO ir LIET. KNINGYNO.

Abudu tie laikraszcziai kasztuoja tik 1 dol. 20c. ant metu; 60c. ant pusmeczio.

„Garso“ spaustuvėje spaudiname „Tėvyne“ ir visokius kitus drukoriszkus darbus už pigiausią prekę padarome.

Prie spaustuvės yra taiposgi didelė knygų krautuvė, kur visokių lietuviszkų knygų, maldaknigių ir siaip jau knygų kuopigiausiai galima nuspirti.

Raszykite, — gausite kataliagą.

Norėdami atspaudyti kokią knigą, o kaszto neturėdami, paraszykite pas mus.

Adresas:

Garsas Publishing Co.

103-105 E. Lloyd st.

Shenandoah, Pa.

Kiekvienai szejmynai iszpuola iszsiraszyti nedėlinį „Ryta“ aiskiausį ir pigiausį Amerikoje lietuviszką laikrasztį. Ant metų tiktai 1 doleris. Raszykite ir pinigus siųskite:

Rytas dolerio
Vertas

Rev. J. Žebrius John str.
Waterbury, Conn.